

นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

๓.๑ นโยบายหลัก

การกำหนดนโยบายหลักของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และสังคมสูงสุด อาจพิจารณาจากหลักเกณฑ์ใหญ่ ๆ ได้คือ

กรุงเทพมหานครเป็นแหล่งชุมชนเคหะที่เก่าแก่ในประวัติศาสตร์แห่งหนึ่งของประเทศ เป็นจุดเริ่มต้นแห่งการตั้งถิ่นฐานความเป็นเมืองของกรุงเทพมหานคร ดังนั้น จึงเป็นโบราณสถานโดยรวมของศิลปกรรมโบราณคดีอันได้แก่ พระบรมมหาราชวัง ศาลาสนาม เช่น วัดในพุทธศาสนา ๑๓ แห่ง รวมทั้งโบราณสถานอื่น ๆ ภายในเนื้อที่เพียง ๔ ตารางกิโลเมตรเท่านั้น นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งศิลปกรรมและวัฒนธรรมสำคัญของประเทศ เป็นที่ประกอบพระราชพิธีสำคัญของราชวงศ์จักรี ตั้งแต่บัดที่มีการสืบเนื่องต่อกันมาตามยุคสมัยอีกมากมาย จึงเป็นแหล่งโบราณสถานที่มีลักษณะเด่นในเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมากกว่าในพื้นที่อื่นใดของกรุงเทพฯ

จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาชมแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานคือพระบรมมหาราชวังและวัดพระแก้วมากกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานเช่นเดียวกัน และแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ คือประมาณ ๒๐ - ๔๐ % ของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในกรุงเทพฯ ทั้งนี้เป็นเพราะกรุงเทพมหานครตั้งอยู่ในใจกลางกรุงเทพฯ เป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นเมืองคิงดอมแล้ว อีกทั้งยังมีที่ตั้งอยู่ห่างจากย่านโรงแรมที่เป็นที่พักของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นส่วนใหญ่ คือมีระยะห่างจากศูนย์กลางย่านโรงแรมเฉลี่ยเพียง ๕ กิโลเมตร เท่านั้น และยังมีกิจกรรมที่สามารถเข้ามาดูพื้นที่กรุงเทพฯ ได้สะดวกทั้งทางน้ำและทางบก การท่องเที่ยวก็ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้แก่ประเทศไทยในอันดับสูงเรื่อยมา บริเวณกรุงเทพมหานครยังเป็นแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวสำคัญของกรุงเทพฯ ที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศ

ประการสุดท้ายในวาระที่กรุงรัตนโกสินทร์มีอายุครบ ๒๐๐ ปี ในปีพ.ศ. ๒๕๕๕ รัฐบาลมีนโยบายและโครงการที่จะอนุรักษ์โบราณสถานและบริเวณในกรุงรัตนโกสินทร์ เช่น พระบรมมหาราชวังและวัดต่าง ๆ ให้ดำรงอยู่ในสภาพเดิม เพื่อเป็นมรดกของลูกหลานสืบไป

แต่ในปัจจุบันกรุงรัตนโกสินทร์มีการเปลี่ยนแปลงทางกิจกรรม มีการขยายตัวของการใช้พื้นที่ประกอบกิจกรรมและการจราจรตามความต้องการที่เพิ่มขึ้น ลักษณะและขนาดอาคารสมัยใหม่ไม่สอดคล้องกับอาคารประวัติศาสตร์ ความสูงอาคารรุ่นใหม่บดบังโบราณสถาน มีปริมาณการจราจรที่สูงขึ้น รวมทั้งต้องการที่จอดรถมากขึ้น กิจกรรมในปัจจุบันจึงทำลายโบราณสถานทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นผลทำให้ลดคุณค่าทางประวัติศาสตร์และแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานลง สิ่งต่าง ๆ เป็นผลทำให้การท่องเที่ยวในบริเวณไม่สะดวกและไม่มีความปลอดภัยเวลาส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวสูญเสียไปกับการจราจร ในขณะที่การศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวต้องการเที่ยวชมโบราณสถานให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ตามแผนการท่องเที่ยวฉบับที่ ๕ คง เป้าหมายใหม่นักท่องเที่ยวต่างประเทศมาเที่ยวเมืองไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ถึง ๒๕๓๕ ล้านคน ดังนั้น การที่จะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นไปตามแผนฯ จึงต้องมีการพัฒนาปรับปรุงทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ใหม่คุณค่าและมีประสิทธิภาพมากที่สุด รวมทั้งการอนุรักษ์ปรับปรุงโบราณสถานในวาระครบ ๒๐๐ ปีกรุงรัตนโกสินทร์ ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก แต่การได้รับผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ สามารถไต่กลับคืนจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ดังนั้น นโยบายหลักของกรุงรัตนโกสินทร์ จึงต้องทำการอนุรักษ์ไว้ให้ดำรงคุณค่าลักษณะที่เป็นย่านประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวในประเภทโบราณสถาน โดยคำนึงถึงลักษณะทางโบราณคดีและความสืบเนื่องของประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม ลักษณะของกิจกรรมและสังคมให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน และจัดให้มีระบบการท่องเที่ยวในบริเวณให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

๓.๒ แนวทางการพัฒนาเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายหลัก

๑. จัดทรัพยากรการทองเที่ยวประเภทโบราณสถานออกเป็นย่านและกลุ่ม โดยพิจารณาจากประวัติ อายุ ศิลปะและคุณค่า เพื่อในการจัดอันดับความสำคัญของแต่ละย่านและกลุ่มในการอนุรักษ์ และการจัดแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

๒. จัดระเบียบการใช้ที่ดินและอาคาร เพื่อให้มีการใช้ที่ดินอย่างเป็นระเบียบ โดยกำหนดแบ่งย่านและความคุ้มค่าให้เหมาะสม มีการพิจารณาถึงอันดับความสำคัญของย่านและกลุ่มโบราณสถานดังกล่าวแล้ว และประเภทการใช้ที่ดินรวมทั้งกิจกรรม ความสูงอาคาร ที่เว้นว่าง เพื่ออนุรักษ์บริเวณให้ดำรงสภาพเป็นย่านโบราณสถานของเมือง ในขณะที่เดียวกัน การใช้ที่ดินและอาคารที่กำหนดทำให้เกิดลักษณะอาคารและกิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยว

๓. จัดระเบียบการจราจร เพื่อลดความแออัดและสับสนในบริเวณกรุงเทพฯ พิจารณาถึงการจราจรและระบบขนถ่ายบริเวณ และการจราจรเพื่อกิจกรรมภายในบริเวณ ให้สอดคล้องกับการใช้ที่ดินและกิจกรรมที่กำหนด เช่น การจำกัดรถยนต์ส่วนบุคคล การปิดถนนในบางย่านและบางสาย พร้อมทั้งส่งเสริมรถยนต์สาธารณะ และระบบขนส่งมวลชนการจราจรความเร็วต่ำ เช่น รถราง การจัดการเดินเท้าและอุปกรณ์การเดินถนนให้เพียงพอ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการจราจรทางน้ำมากขึ้น เป็นต้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถานและสภาพแวดล้อมภายในบริเวณ

๔. จัดระบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพภายในบริเวณ โดยจัดให้มีวงจรถองการท่องเที่ยว จัดการจราจรให้สัมพันธ์กับอันดับความสำคัญของย่านและกลุ่มของโบราณสถานที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว การจัดตั้งบริการต่าง ๆ เพื่อกิจกรรมดังกล่าว เช่น ศูนย์วัฒนธรรม และศูนย์การท่องเที่ยวในบริเวณฯ ร้านค้า ป้ายสัญลักษณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งจัดและส่งเสริมระบบการทศภาคให้มีประสิทธิภาพ

๓.๓ แนวทางการวางแผน

๓.๓.๑ จัดโบราณสถานออกเป็นกลุ่มและย่าน

การพิจารณาโบราณสถานเพื่อแบ่งกลุ่มและย่านมีผลต่อการอนุรักษ์บริเวณ
กรุงรัตนโกสินทร์ตามความสำคัญของแต่ละย่านที่มีโบราณสถานตั้งอยู่ และยังมีผลต่อการจัดการ
วางแผนการท่องเที่ยว

เงื่อนไขในการแบ่งกลุ่มพิจารณาจาก

– พิจารณาโบราณสถานที่เป็นวัดและวัง เพราะเป็นโบราณสถานที่ใหญ่และ
มีความสำคัญพอจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวในตัวเองได้

– พิจารณาการกระจายความสำคัญของคุณค่าในแต่ละวัด

– พิจารณาประวัติศาสตร์ ยุคและศิลปะของแต่ละแห่ง

(รายละเอียดจากบทที่ ๕ "ทรัพยากรการท่องเที่ยว")

จากการแบ่งกลุ่มดังกล่าว อาจแบ่งโบราณสถานในกรุงรัตนโกสินทร์ออกเป็น
ย่านใหญ่ ๆ ได้ ๔ ย่านคือ (ตามแผนที่ ๓.๑)

ย่านที่ ๑ แหล่งโบราณสถานยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น สมัยรัชกาลที่ ๑ เป็น
แหล่งโบราณสถานที่มีคุณค่ามากที่สุด ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง วัดโพธิ์ วัดสุทัศน์ วัดมหาธาตุ
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และวัดชนะสงคราม ย่านนี้ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในท้องที่แขวงพระบรมมหาราชวัง
แขวงวัดราชบพิธ แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ และแขวงชนะสงคราม เป็นแหล่งที่มรดกท่องเที่ยวมาเที่ยว
ชมมากที่สุดในปัจจุบัน การวางแผนการท่องเที่ยวในย่านนี้จึงน่าจะควรให้ความสำคัญมากที่สุด และ
การอนุรักษ์บริเวณโบราณสถานในกรุงรัตนโกสินทร์ควรให้ความสำคัญในย่านนี้ในอันดับสูงสุด

ย่านที่ ๒ แหล่งโบราณสถานที่มีความสำคัญในคุณค่าอันครบถ้วน เป็นวัดที่สร้าง
ขึ้นในยุคเดียวกันคือสมัยรัชกาลที่ ๓ ได้แก่ วัดบวรนิเวศ วัดเทพศิรินทราวาส วัดราชบพิธราชมงคล วัด
มหาราชพารามและวัดบูรณศิริ ย่านนี้ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในท้องที่แขวงวัดบวรนิเวศ แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ

แผนที่: 7-1

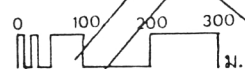
การศึกษาเพื่อวางแผน
พัฒนาการท่องเที่ยวใน

กรุงรัตนโกสินทร์

แสดง : การจัดกลุ่มและแบ่ง
ย่านของโบราณสถาน
ตามยุคและตาม
คุณค่า

เจ้าพระยา
น้ำหน้า

สัญลักษณ์

A STUDY FOR TOURISM DEVELOPMENT
PLANNING IN THE RATTANAKOSIN AREA

และแขวงเสาชิงช้า เป็นแหล่งที่มาของเที่ยวร้องลงมาจากยานที่ ๑ แต่มีทางเข้าสะดวกที่สุดเพราะ ถนนราชดำเนินกลางตัดผ่าน โบราณสถานสำคัญที่สุดในยานนี้คือ วัดสุทัศน์ การวางแผนการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์บริเวณโบราณสถานในยานนี้ จึงต้องให้ความสำคัญพอควรในอันรับร้องลงมาจากยาน ที่ ๑

ยานที่ ๓ เป็นยานที่มีเนื้อที่ตกอยู่ในยานที่ ๑ คือวัดที่สร้างขึ้นในรัชกาลที่ ๔ และ ๕ ได้แก่วัดราชประดิษฐ์และวัดราชพิพิธ ตามลำดับ วัดทั้งสองแบ่งตามยุคสมัยแห่งการสร้าง และคามทิศเปกกรมแนวแตกคางจาก ๒ ยานข้างตน เป็นแหล่งที่มาของเที่ยวมาเที่ยวชมในปัจจุบัน มากพอควร เนื่องจากเนื้อที่ตกอยู่ในยานที่ ๑ ดังกล่าว การอนุรักษ์บริเวณนี้จึงรวมอยู่ในยานที่ ๑ เนื้อที่โคกแก บางสวนของแขวงพระบรมมหาราชวังและแขวงวัดราชพิพิธ

ยานที่ ๔ เป็นยานที่มีโบราณสถานอยู่น้อยแห่ง ส่วนใหญ่เป็นโบราณสถานที่ เกี่ยวกับการค้าและยานการค้า โบราณสถานประเภทที่มีเพียงแห่งเดียว คือ วัดราชบูรณะ ซึ่งสร้าง สมัยรัชกาลที่ ๑ แต่ถูกทำลายหมดในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ และมีการบูรณะใหม่จนไม่ดำรงสภาพ ความเกาทางประวัติศาสตร์อีกต่อไป ยานดังกล่าวจึงให้ความสำคัญในแง่โบราณสถาน ทหัยากรการ ท่องเที่ยวและการอนุรักษ์บริเวณน้อยที่สุดในกรุงรัตนโกสินทร์ ประกอบกับยานดังกล่าวมีกิจกรรมส่วน ใหญ่เป็นการค้า และทำรายได้ให้แก่งานเป็นจำนวนมาก การควบคุมกิจกรรมและความสูงเพื่อการ อนุรักษ์กรุงฯ ในพื้นที่ดังกล่าว จึงเป็นไปในระดัคต่ำกว่าพื้นที่อื่น ๆ ๓ ยานข้างตน และยานที่ ๔ นี้ อาจส่งเสริมเป็นยานการท่องเที่ยวประเภทกิจกรรมการค้าได้ เพราะเป็นยานการค้าเก่าแก่ในอดีต มีกิจกรรมหลายอย่างและอาคารโบราณหลายแห่งที่ยังคงอยู่ เช่น บริเวณบ้านหน่อ เจริญกรุงและ ว่างบูรพา เป็นต้น ยานนี้เป็นยานที่มีกิจกรรมทางการค้าและปริมาณการจราจรในระดัคสูง และมี แนวโน้มที่จะสูงขึ้นเมื่อโครงการสะพานคู่ขนานกับสะพานพุทธและระบบขนส่งมวลชนโดยรถไฟฟ้าเร็ว ส่วนใหญ่อยู่ในแขวงวังบูรพาภิรมย์และแขวงสำราญราษฎร์

การอนุรักษ์บริเวณโดยการขอควบคุมกิจกรรม การใช้ที่ดินและความสูง รวมทั้ง การวางแผนการท่องเที่ยว จึงพิจารณาจากยานต่าง ๆ และระดัคความสำคัญของแต่ละยานทั้ง ๔ ข้างตน

๓.๓.๒ จักรเยียบการใช้ที่ดินและอาคาร

การท่องเที่ยวที่วางผังและควบคุมการใช้ที่ดินในบริเวณกรุงเทพมหานคร เพื่อความเหมาะสมทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่แก่เมือง มีแผนการใช้ที่ดินและกิจกรรมจะมีการเปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา การใช้ที่ดินในบริเวณนี้มีแนวโน้มที่จะเป็นกิจกรรมเพื่อการพาณิชย์กรรม เพราะราคาที่ดินในบริเวณมีค่าปานกลางแต่สูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับย่านอื่น ๆ ในกรุงเทพฯ จากการประเมินราคาที่ดินปานกลาง เป็นผลจากที่ตั้งอยู่ย่านใจกลางเมือง มีความสะดวกในการคมนาคมที่จะเข้าถึงยังบริเวณพื้นที่ ดังนั้นการใช้ที่ดินจึงต้องเป็นพาณิชย์กรรม เพราะให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่าการใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมประเภทอื่น ๆ นอกจากนั้นการขยายออกของประชากรในพื้นที่ จะแสดงถึงการใช้ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยแล้ว ยังแสดงให้เห็นว่าเป็นบริเวณของเมืองที่มีกิจกรรมในตอนกลางวัน (day-time activities) คนออกจากพื้นที่และคงเหลืออยู่น้อยในตอนกลางคืน จึงเป็นการใช้ที่ดินไม่คุ้มค่าทางเศรษฐกิจ และอาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทางสังคมตามมา เช่น อาชญากรรม จึงต้องมีการควบคุมการใช้ที่ดินเพื่อควบคุมประชากรให้คงอยู่ตามปริมาณที่ของอาคาร เช่น ออกยานครมการใช้ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย หรือปรับปรุงอาคารแบบผสม เช่น กิจกรรมพาณิชย์กรรมที่อาศัย ซึ่งจะมีผลทำให้ราคาที่ดินจากการกำหนดยานครมการใช้ที่ดินลดลงไปเอง

การกำหนดใช้บริเวณกรุงเทพมหานครเป็นย่านโบราณสถาน เป็นการแสดงหน้าตาของเมืองประเภทหนึ่ง คือเมืองที่แสดงถึงลักษณะหน้าตาทางวัฒนธรรม อารยธรรม เมืองที่เป็นศูนย์กลางทางศิลปกรรมและเป็นศูนย์รวมทางศาสนา จึงย่อมต้องควบคุมกิจกรรมและการใช้ที่ดินต่าง ๆ ประเภทอื่น มิให้ทำลายและทำลายคือโบราณสถานและกิจกรรมที่เป็นประเพณีทางวัฒนธรรม จึงต้องควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โบราณสถาน สถาบันราชการและศึกษา พาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัย เป็นต้น ให้เหมาะสมในลักษณะของการควบคุมการใช้ที่ดิน โดยแนวทางการจักระเยียบการใช้ที่ดิน

๑ M. AUROUSSEAN การแบ่งชนิดและหน้าที่ของเมือง ออกเป็น ๒ ประเภท

ในบริเวณกรุงเทพฯ ประกอบด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ คือ (จากแผนที่ ๓.๒)

- ๑. พิจารณาการใช้ที่ดินและกิจกรรมเดิมในปัจจุบัน
- ๒. กิจกรรมการใช้ที่ดินที่ใดคงอยู่และมีให้คงอยู่ เพื่อให้ เป็นไปตามนโยบาย

หลัก โดยพิจารณาว่ากิจกรรมนั้น ๆ สอดคล้องหรือห้าแยกต่อโบราณสถานและกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อมหรือไม่

๓. ควบคุมความหนาแน่นของอาคารและประชากร ในขณะเดียวกันก็ทำให้ ประชากรย้ายออกจากพื้นที่จนเกิดสภาพที่มีกิจกรรมเฉพาะตอนกลางวันและน้อยลงในตอนกลางคืน ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมขึ้นได้

๔. จัดให้มีการใช้ที่ดินอย่างเป็นระเบียบ มีการปรับปรุงกิจกรรมทั้งพื้นที่ขนาดใหญ่ เช่น มีการใช้ที่ดินแบบผสม ให้คุณค่าทาง เศรษฐกิจและยังทำให้ปรับปรุงอาคารที่มีสภาพเก่าแก่ทรุดโทรม ให้เป็นอาคารสภาพแวดล้อมที่ไม่เคอะเขิน นอกจากนี้จะเป็นผลทำให้มีที่โล่งกว้างมากขึ้น และใช้ที่ดิน คั่งถาวร เพื่อกิจกรรมส่งเสริมกับการท่องเที่ยว หรือกิจกรรมที่ขาดแคลนและมีปัญหาต่าง ๆ เช่น การ ขาดแคลนที่จอดรถ ที่ตั้งศูนย์วัฒนธรรมและศูนย์บริการการท่องเที่ยวในบริเวณ เพื่ออำนวยความสะดวก และความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

๕. คำนึงถึงการใช้ที่ดินที่ส่งผลไปถึงสภาพทางเศรษฐกิจ เช่น ผลต่อรายได้ ของรัฐ และผลต่อสภาพทางสังคม เช่น กิจกรรมของประชากรต่อศาสนสถาน เช่น ประเพณีการทำบุญ ถวายทาน ฟังเทศน์ เป็นต้น

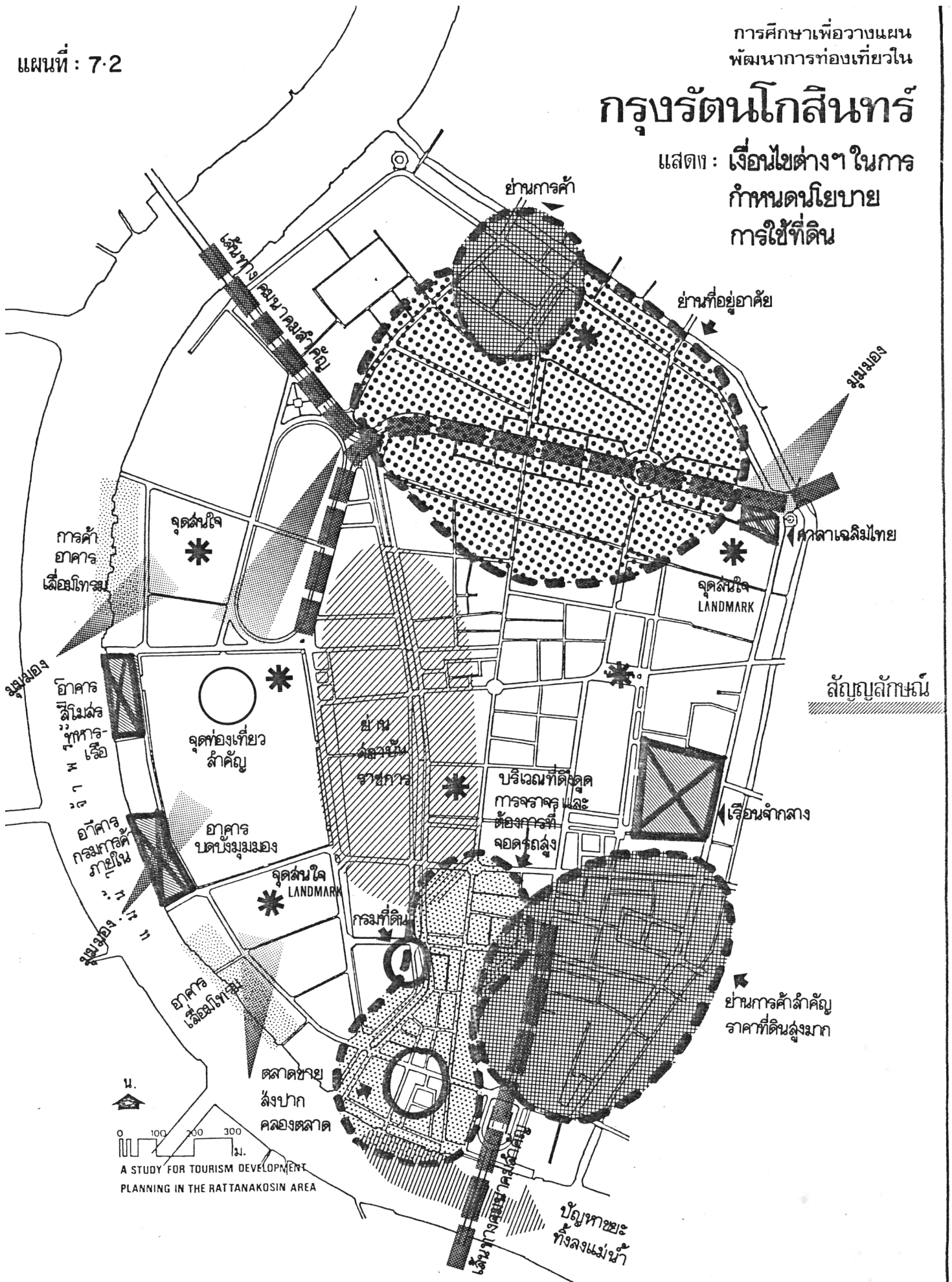
๖. ที่อยู่อาศัยของประชากรในบริเวณกรุงเทพฯ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ใต้เงา พื้นที่ทางคอนกรีต เช่น แขวงวัดบวรนิเวศ แขวงตลาดยอดและแขวงชนะสงคราม มีแนวโน้มที่จะย้ายออกไปเพราะที่ดิน มีราคาแพง การใช้ประโยชน์ที่ดินเร็ว เป็นที่อยู่อาศัยได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจ ประกอบ กับบริเวณดังกล่าวมีความหนาแน่นและเสื่อมโทรม หากกิจกรรมอยู่อาศัยบริเวณดังกล่าวย้ายออกไป จะส่งผลไปถึงการ เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน เป็นพาณิชยกรรม และการย้ายออกของประชาชน เกิดกิจกรรม เฉพาะในตอนกลางวันและ เกิดปัญหาทาง เศรษฐกิจและสังคมค้างคาวแล้ว ซึ่งจะขัดกับนโยบายหลักใน การอนุรักษ์บริเวณเพื่อการท่องเที่ยว เพราะในทางสังคมวัดต่าง ๆ ของจังหวัดกับประชาชนที่อยู่อาศัย

แผนที่ : 7-2

การศึกษาเพื่อวางแผน
พัฒนาการท่องเที่ยวใน

กรุงรัตนโกสินทร์

แสดง : เงื่อนไขต่างๆ ในการ
กำหนดนโยบาย
การใช้ที่ดิน

ใกล้เคียงโดยรอบ ในลักษณะกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งเป็นวัฒนธรรมไทย เช่น การทำบุญ ตักบาตร และกิจกรรมต่าง ๆ นักเป็นลักษณะทางสังคมที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทหนึ่ง ซึ่งอาจสูญเสียไป หากมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

๓. หัตถภาพโบราณสถานในบริเวณกรุงเทพฯ ที่เกิดจากมุมมองของแม่น้ำ ถูกบดบังจากอาคารที่เป็นกิจกรรมการใช้ที่ดินทางการค้าและสถาบันราชการ โดยเฉพาะย่านการค้าทั้ง ๒ แห่งริมแม่น้ำ คือ บริเวณท่าช้าง ท่าพระจันทร์และบริเวณท่าเตียน นอกจากนี้จะบดบังแนวอาคารยังมีสภาพทรุดโทรมและไม่เป็นระเบียบ ส่วนอาคารทางราชการมีขนาดใหญ่และสูง สร้างขึ้นโดยคำนึงถึงความต้องการประโยชน์ใช้สอยที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น มิได้พิจารณาถึงการบดบังทัศนียภาพของโบราณสถาน เช่น พระบรมมหาราชวัง วัดโพธิ์ และวัดมหาธาตุ อาคารของทางราชการเหล่านี้ได้แก่ กรมการศึกรายใน และสโมสรทหารเรือราชนาวี เป็นต้น

๔. ความเสถียรของถนนสายสำคัญใหญ่ ๆ เมื่อพิจารณาจากความกว้างและปริมาณการจราจร โคกเต็ก ถนนราชดำเนิน เชียงสะพานปิ่นเกล้า และสะพานพุทธฯ โบราณสถานสองข้างทางถนนสายดังกล่าว ถูกบดบังจากอาคารใหญ่ ๆ ริมถนน เช่น อาคารโรงพยาบาลเคมิไทย ริมถนนราชดำเนินกลางบดบังตึกโตะปราสาท วัดราชชนิตคาราม เป็นต้น

๕. กิจกรรมการใช้ที่ดินต่าง ๆ ทั้งของราชการและเอกชน ที่ไม่จำเป็นและไม่ส่งเสริมคอนโยบายหลักในบริเวณ กิจกรรมบางประเภทนอกจากไม่ส่งเสริมยังก่อให้เกิดปัญหาและทำลายโบราณสถานทั้งทางตรงและทางอ้อมอีกมากมาย เช่น ก่อให้เกิดปริมาณการจราจรเพิ่มขึ้น ต้องการที่จอดรถเพิ่มขึ้น ส่งผลไปถึงสภาพแวดล้อม เช่น ความชื้นจากรถยนต์ ความสนัสะเหือน ความสกปรก กิจกรรมดังกล่าว เช่น กรมที่ดิน ตลาดขายส่งผัก ผลไม้ ปากคลองตลาด และเรือนจำกลางกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

๖. บริเวณที่ดินริมแม่น้ำเจ้าพระยา หากใช้ประโยชน์เพื่อทำกิจกรรม นอกจากจะบดบังโบราณสถานจากแม่น้ำแล้ว ยังทำให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมแก่แม่น้ำ เช่น การปล่อยน้ำเสียและการทิ้งขยะลงน้ำ จึงควรให้กิจกรรมในบริเวณดังกล่าวคงอยู่เท่าที่จำเป็นและจำเป็นเท่านั้น และเปิดให้เป็นทีโล่ง ทิวว่างและเป็นทีสาธารณะให้มากที่สุด

การแบ่งงานเพื่อวางแผนการใช้ที่ดิน จากการแบ่งกลุ่มและแบ่งงานโบราณสถานตามหัวข้อ ๓.๓ เพื่อจัดให้มีการวางแผนการใช้ที่ดิน ให้เป็นไปตามนโยบายหลัก ในการที่จะอนุรักษ์โบราณสถาน และให้คงสภาพกิจกรรมในปัจจุบันให้สอดคล้องกัน อาจแบ่งงานต่าง ๆ ตามความสำคัญในการอนุรักษ์ได้เป็น ๔ ระดับคือ (จากแผนที่ ๓.๓)

ย่านที่ ๑. เป็นย่านที่มีความสำคัญสูงสุด กิจกรรมอื่นใดจะสร้างขึ้นมิได้ หากไม่สอดคล้องนโยบายหลัก การค้าในบริเวณคงอยู่ได้เท่าที่จำเป็น เป็นเขตอนุรักษ์

ย่านที่ ๒. ย่านที่สำคัญรองลงมา คงกิจกรรมเดิมที่สอดคล้องกับนโยบายหลัก การค้าอยู่เท่าที่จำเป็นและความหนาแน่นอาคารและประชากรเบาบาง เป็นเขตอนุรักษ์รองลงมาจากย่านที่ ๑

ย่านที่ ๓. คงกิจกรรมเดิมและกิจกรรมที่ไม่ทำลายกับการอนุรักษ์และการท่องเที่ยว การค้ามีเพิ่มได้มากขึ้น กิจกรรมหลักเน้นการค้าและพักอาศัย

ย่านที่ ๔. เป็นย่านที่มีการอนุรักษ์น้อยที่สุดในบริเวณ การใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นย่านการค้าให้ความหนาแน่นอาคารและประชากรได้ตามสมควร เป็นบริเวณที่อนุญาตให้มีการค้าสูงได้กว่าพื้นที่อื่น ๆ ในบริเวณ

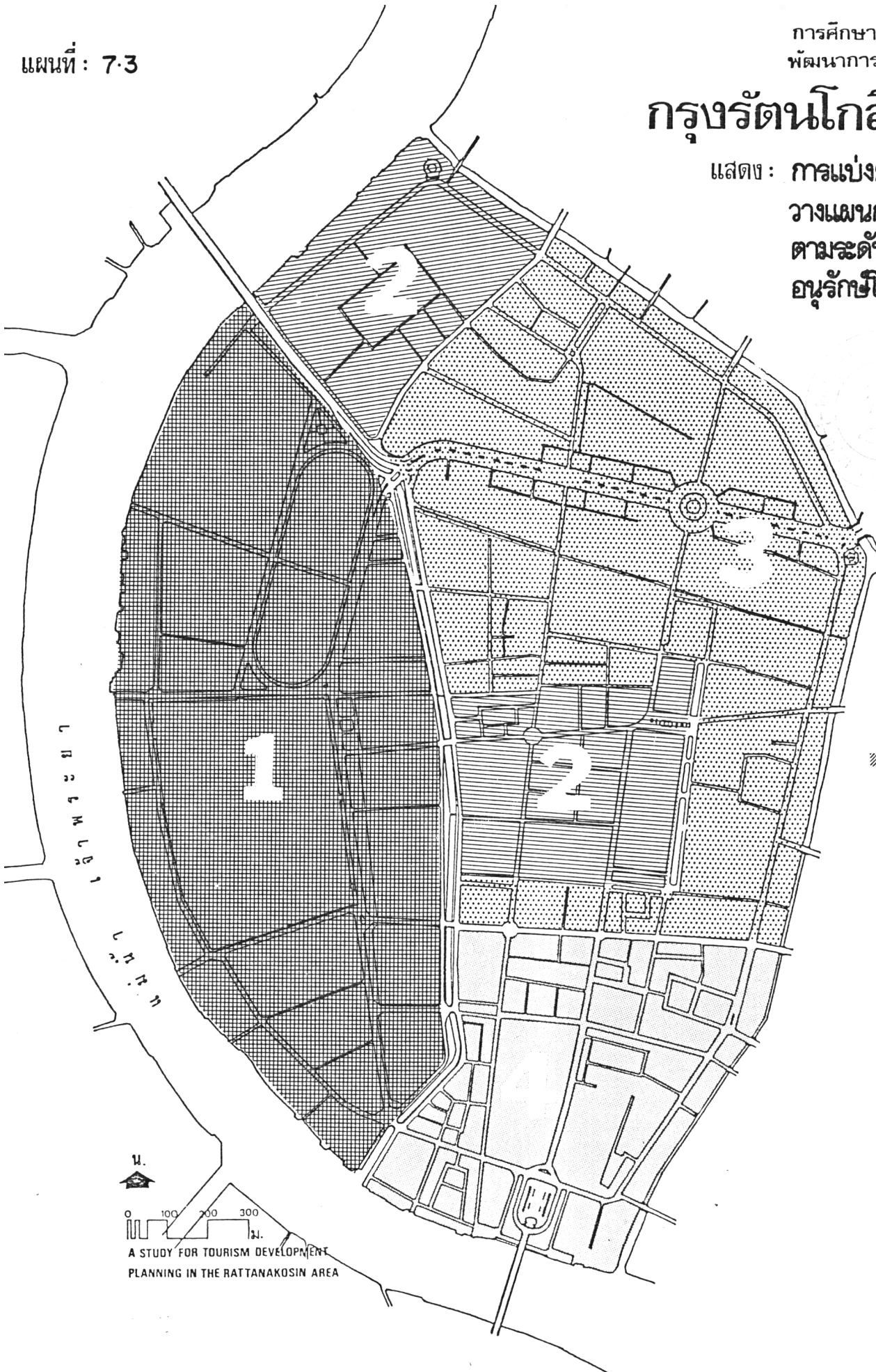
การพิจารณากิจกรรมและการใช้ที่ดินประเภทที่ใดคงอยู่และมีให้คงอยู่ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายหลัก ในอันที่จะไม่ใช้กิจกรรมในบริเวณทำลายกิจกรรมการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์โบราณสถานทั้งทางตรงและทางอ้อม กิจกรรมที่คงอยู่ส่วนใหญ่ได้แก่ กิจกรรมประเภทโบราณสถาน สถาปัตยกรรมที่เก่าแก่ที่จำเป็น ที่พักอาศัยส่วนมาก และสถาบันราชการ ภาคเอกชนบางส่วน ส่วนกิจกรรมที่ไม่มีความจำเป็นที่คงคงอยู่ คือสถาบันราชการ เรือนจำกลางกรุงเทพฯ ซึ่ง เป็นกิจกรรมที่ไม่มีความจำเป็น และนโยบายหลักของพื้นที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพากิจกรรมเหล่านี้ ส่วนกิจกรรมที่ไม่มีความจำเป็นในบริเวณและยังก่อให้เกิดปัญหาแทนที่ได้แก่

แผนที่ : 7-3

การศึกษาเพื่อวางแผน
พัฒนาการท่องเที่ยวใน

กรุงรัตนโกสินทร์

แสดง : การแบ่งย่านเพื่อ
วางแผนการใช้ที่ดิน
ตามระดับของการ
อนุรักษ์โบราณสถาน

สัญลักษณ์

น.

0 100 200 300 ม.

A STUDY FOR TOURISM DEVELOPMENT
PLANNING IN THE RATTANAKOSIN AREA

- สถาบันราชการ คือกรมที่ดิน ก่อให้เกิดการจรรยาเข้ามาในพื้นที่ เพราะ เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการซื้อขายที่ดินหลวง เทพมหานคร ทำให้มีความต้องการที่จรรยา และ นโยบายของสถาบันราชการที่กำหนดทิศายานพาณิชยกรรม

- ย่านตลาดกลางชายฝั่ง ผดไม่ ปากคลองตลาด ไม่มีความจำเป็นต้องอยู่ในพื้นที่เช่นกันและยังขึ้นนโยบายหลัก ในการตั้งคูคลองรกรทุกเข้ามาในพื้นที่ก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม เช่น ความชื้น ความล้นสะเทือน ทำลายโบราณสถานใกล้เคียง เช่น วัดโพธิ์ และพื้นที่อยู่ติดชิดริมแม่น้ำทำให้มีการทิ้งขยะต่าง ๆ ลงไปในแม่น้ำและบึงที่กินสภาพโบราณสถานจากแม่น้ำอีก

- สถาบันราชการต่าง ๆ ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ กรมการศากายในและ สโมสรทหารเรือราชนาวิ ทบคุมโบราณสถาน

กิจกรรมการใช้ที่ดินเหล่านี้ควรย้ายออกไปหาที่ใหม่นอกกรุงรัตนโกสินทร์ และใช้พื้นที่จากบริเวณดังกล่าว เพื่อกิจกรรมอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับนโยบายหลัก เช่น ที่ว่าง สวนสาธารณะ และที่จอดรถ เป็นต้น

การวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อพิจารณาที่กำหนดของพื้นที่ตามความสำคัญของการอนุรักษ์และกิจกรรมที่ให้งอกอยู่และย้ายออกไปแล้ว รวมทั้งการพิจารณาการใช้ที่ดินและกิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบายหลัก อาจวางแผนการใช้ที่ดินโดยพิจารณาที่กำหนดเป็นประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ คือ

๑. โบราณสถาน ให้งอกอยู่ในพื้นที่ทั้งหมด และคงกิจกรรมเพื่อเป็นกิจกรรมสำหรับโบราณสถานเท่านั้น เช่น เป็นศาลสถาน พิพิธภัณฑ์สถาน หรือพระที่นั่ง ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ที่อยู่ในบริเวณให้งอกไว้เท่าที่จำเป็น เช่น พิพิธภัณฑ์หรือการศึกษา กิจกรรมการใช้ที่ดินเพื่อผลประโยชน์อื่น ๆ ควรรอลงออกไป และจัดให้มีบริเวณในโบราณสถานอย่างเป็นระเบียบ และถูกต้องตามประวัติศาสตร์

๒. สถาบันราชการ ยังคงให้อยู่ในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้น เรือนจำกลาง กรมที่ดิน และสถาบันราชการริมแม่น้ำเจ้าพระยา ที่กำหนดให้ย้ายออกไปตั้งแถวแกว่ กิจกรรมราชการ ที่ให้คงอยู่จะมีการควบคุมปริมาณกิจกรรม ลักษณะอาคาร ความสูงให้คงอยู่เพียงเท่าที่พออยู่ในปัจจุบัน แต่ตามความเป็นจริงกิจกรรมเหล่านั้นย่อมมีการขยายตัวตามกาลเวลา ดังนั้น กิจกรรมราชการที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นของราชการ พนักงานและพื้นที่ใช้สอย จึงควรกำหนดให้อยู่นอกพื้นที่บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ และอีกทั้งสถาบันราชการย่อมคงมีการรวมกลุ่มกันเป็นย่านสถาบันราชการ เพื่อประโยชน์ในการติดต่อ และการให้บริการแก่ประชาชน รวมทั้งการประสานงานระหว่างหน่วยราชการด้วยกัน ดังนั้น นโยบายของรัฐในระยะยาวจึงควรกำหนดย่านหรือศูนย์ราชการขึ้นเพื่อส่วนขยายและส่วนตั้งขึ้นใหม่ของสถาบันราชการ รวมทั้งส่วนขยายของสถาบันราชการในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ด้วย นอกจากกำหนดให้สถาบันราชการคงกิจกรรมอยู่เท่าที่พออยู่ในปัจจุบันแล้ว ยังควรกำหนดลักษณะของอาคารราชการ เช่น ขนาด ความสูง สี วัสดุและที่เว้นว่าง ให้มีลักษณะเข้ากับโบราณสถานภายในบริเวณ รวมทั้งส่วนบริการอื่น ๆ เช่น ที่จอดรถให้เพียงพออีกด้วย

๓. สถาบันการศึกษา ให้คงอยู่ในพื้นที่โดยเฉพาะโรงเรียนระดับประถมและมัธยมที่จำเป็นกับประชากรในท้องที่ ส่วนสถาบันการศึกษาใหญ่ ๆ เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร ให้คงอยู่เท่าที่จำเป็นในปัจจุบัน ส่วนขยายควรออกไปหาพื้นที่นอกบริเวณเพื่อจำกัดความสูงและความหนาแน่นอาคารในพื้นที่ (จากแผนที่ ๗.๕)

๔. หักอาศัย พิจารณาจากย่านที่อาศัยยังคงอยู่ในปัจจุบัน และกำหนดให้คงสภาพเป็นที่อยู่อาศัยต่อไปได้ (จากแผนที่ ๗.๕) กำหนดให้เป็นบริเวณที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย ได้แก่ บริเวณแขวงชนะสงคราม แขวงตลาดยอดและแขวงวัดบวรนิเวศ ให้คงลักษณะอาคารในประเภทบ้านเดี่ยวและเรือนแถว เรือคงลักษณะและความเป็นอยู่ตามแบบไทย เป็นการอนุรักษ์กิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยและโบราณสถานประเภทศาสนสถาน คือวัด และย่านที่กำหนดเป็นที่อยู่อาศัย ก็เป็นที่รวมของถ้ำวัดเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ วัดสุทัศน์ วัดราชนัดดา วัดเทพธิดา วัดมเหยงคณ์วัดบูรณศิริวัดอัมมาตย์วัดบวรนิเวศและวัดชนะสงคราม กิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประเวณีทางศาสนา

แผนที่ : 7.4

การศึกษาเพื่อวางแผน
พัฒนาการท่องเที่ยวใน

กรุงรัตนโกสินทร์

แสดง : การใช้ที่ดินประเภท
โบราณสถาน, ลถาบัน
ราชการและลถาบัน
การศึกษาจากการ
ปรับปรุง

สัญลักษณ์

โบราณสถาน

ลถาบันราชการ

ลถาบันการศึกษา

ลถาบันที่ล่นอนแนะ
ให้ย้ายออก

0 100 200 300
ม.

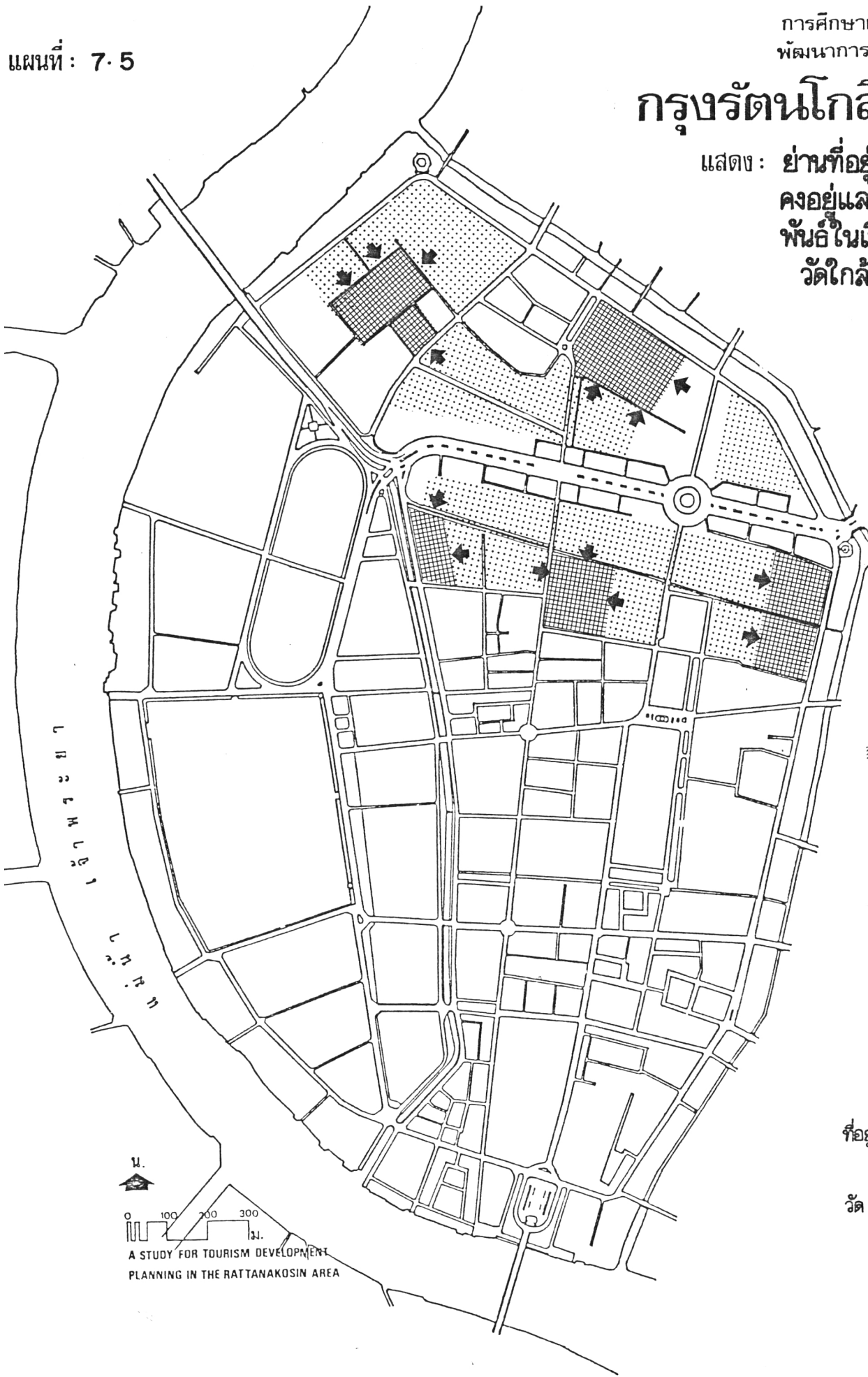
A STUDY FOR TOURISM DEVELOPMENT
PLANNING IN THE RATTANAKOSIN AREA

แผนที่ : 7-5

การศึกษาเพื่อวางแผน
พัฒนาการท่องเที่ยวใน

กรุงรัตนโกสินทร์

แสดง : ย่านที่อยู่อาศัยที่ให้
คงอยู่และความล้ม-
พังในเชิงพื้นที่กับ
วัดใกล้เคียง

สัญลักษณ์

- ที่อยู่อาศัย
- วัด

น.
0 100 200 300 ม.
A STUDY FOR TOURISM DEVELOPMENT
PLANNING IN THE RATTANAKOSIN AREA

เช่น การทำบุญ ตักบาตร ฯลฯ เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทหนึ่ง หากการใช้ที่ดินบริเวณดังกล่าวถูกเปลี่ยนไปเป็นกิจกรรมประเภทอื่น เช่น ย่านการค้า ประเพณีการอนุรักษ์ทะเลอันจะสูญหายไปเลย

นอกจากนี้ที่อยู่อาศัยในบริเวณนี้ ยังมีลักษณะอาคารขนาดเล็กทำให้เกิดทัศนียภาพที่ดีและไม่บดบังทิวโบราณสถานที่อยู่ใกล้เคียง

ที่พักอาศัยสภาพปัจจุบันในย่านดังกล่าวพิจารณาได้เป็น ๒ ประเภทคือ

ก) ที่พักอาศัยสถาปัตยกรรมมาก และสภาพแวดล้อมไม่ดี เช่น ทางเดินแคบ และระบบสาธารณูปโภคไม่ทั่วถึง ก็ควรมีการรื้อถอนปรับปรุงใหม่ทั้งบริเวณ แต่ยังคงเป็นสภาพที่อยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยวหรือเรือนแถวตามเดิม

ข) ที่พักอาศัยสภาพปานกลางและดี ควรปรับปรุงสาธารณูปโภค เช่น ทางเดินเท้า ระบบกำจัดขยะและระบบป้องกันอัคคีภัย เป็นต้น โดยเฉพาะอาคารที่อยู่อาศัยโบราณที่มีคุณค่าควรมีการส่งเสริมและอนุรักษ์ให้คงสภาพเดิมมากที่สุด

๕. พาณิชยกรรม การกำหนดการใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชย์กรรม มีเงื่อนไขและข้อกำหนดประเด็นต่าง ๆ คือ (จากแผนที่ ๓.๖)

ก) พิจารณาจากย่านการค้าที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน

ข) ย่านการค้าส่วนใหญ่อยู่ในแขวงวังบูรพาภิรมย์ และศูนย์กลางการค้าใหญ่ในพื้นที่สองแห่งคือ วังบูรพาภิรมย์และบางลำภู ตำแหน่งของย่านการค้าส่วนใหญ่อยู่ห่างจากย่านโบราณสถาน

ค) ดำรงย่านการค้าในบริเวณกรุงเทพฯ เพราะมีเจตนาให้เป็นรายได้แก่รัฐในจำนวนมาก และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี (จากการศึกษาบทที่ ๒) และอาจส่งเสริมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวจากกิจกรรมประเภทการค้านี้ โดยเฉพาะย่านการค้าประวัติศาสตร์

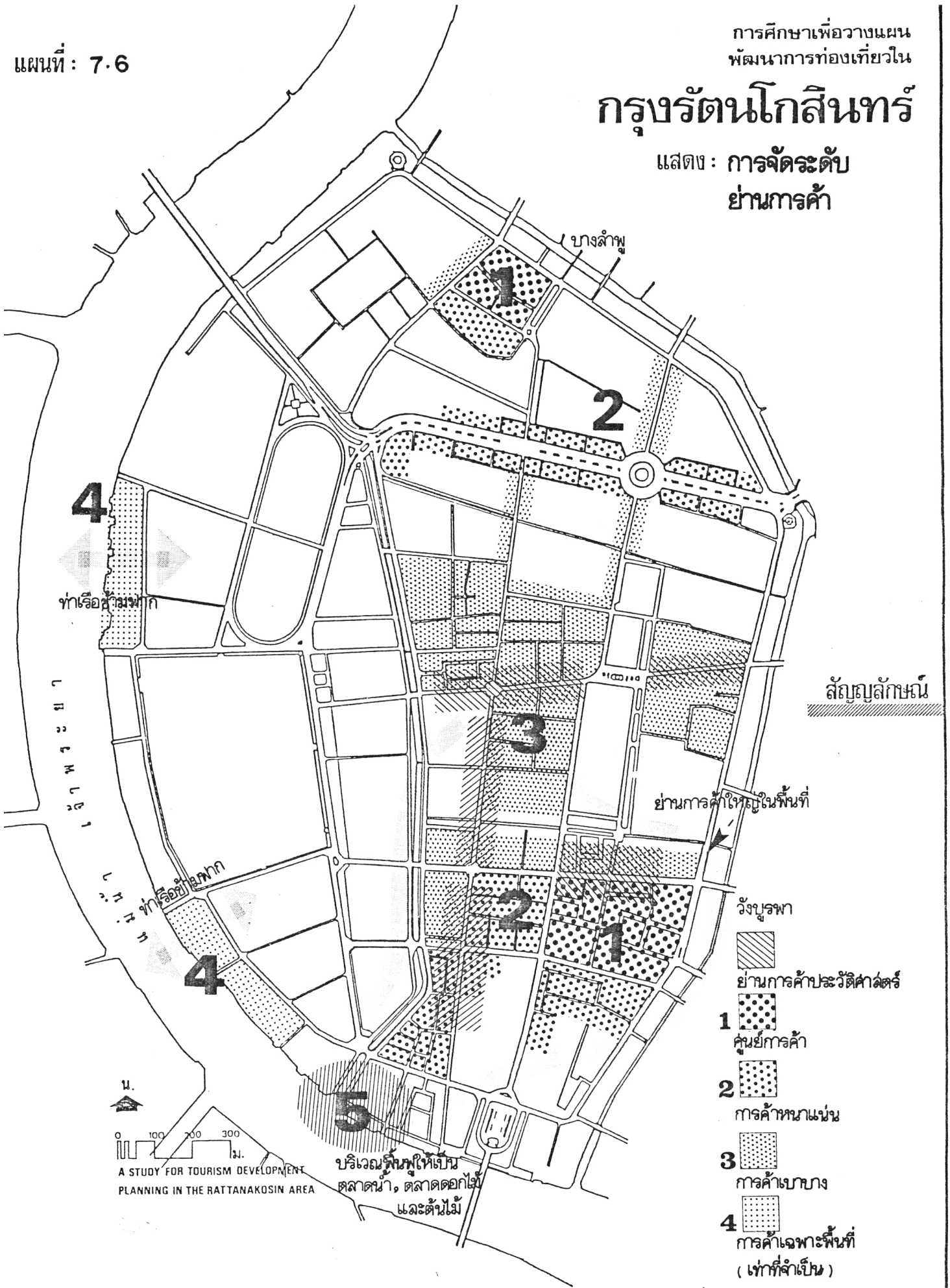
ง) ย่านการค้าที่มีความหนาแน่นในระดับสูงรองจากศูนย์กลางวังบูรพาและบางลำภู คือบริเวณพื้นที่ ๒ (จากแผนที่ ๓.๖) ใต้แถบบริเวณย่านการค้าเดิมที่อยู่ในแขวงวังบูรพาภิรมย์ และอาคารพาณิชย์ริมถนนราชดำเนินกลาง เกษณะเป็นย่านการค้าหนาแน่นและเป็นอาคารพาณิชย์แบบผสม ก็สมควรปรับปรุงพื้นที่ทั้งบริเวณ ให้ได้รับผลตอบแทนคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ เช่น ชั้นล่างเป็นที่พักอาศัย

แผนที่ : 7-6

การศึกษาเพื่อวางแผน
พัฒนาการท่องเที่ยวใน

กรุงรัตนโกสินทร์

แสดง : การจัดระดับ
ย่านการค้า

A STUDY FOR TOURISM DEVELOPMENT
PLANNING IN THE RATTANAKOSIN AREA

ชนกลาง เป็นพาณิชย์กรรมและขนบนเป็นพวกอาศัย เป็นคน จึงมีความหนาแน่นและความสูงได้ทางสมควร
พื่นตรงอยู่ใกล้กับศูนย์การค้าเดิม คือบริเวณทิศกึ่งบังบูรพาและบางแก้ว

บริเวณนี้มีลักษณะเฉพาะ เช่น ย่านถนนบ้านหม้อ กิ่งลักษณะทางประวัติศาสตร์
เดิมไว้ หลังมีการปรับปรุง เพราะเป็นกิจกรรมตลอดคองกับนโยบายหลัก บูรณกับประวัติศาสตร์และ
ส่งเสริมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมการค้าเพชร ทอง นาก เครื่องประดับ

อาคารพาณิชย์ในย่านเหล่านี้บางแห่งยังคงมีลักษณะสถาปัตยกรรมเก่าแก่ ที่ควร
อนุรักษ์ควบไปกับกิจกรรมจากการกำหนดการใช้ที่ดิน

จ) ย่านการค้าบางบาง บริเวณที่ ๒ ใกล้กับบริเวณทิศกึ่งบังบูรพาและบางแก้ว ๒
ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงกลางเจ้าหอเสื่อและแนวเสวียงซา มีการค้าในระดับที่เบาบางกว่าย่านที่ ๒ ทั้ง
อาคารและจำนวนกิจกรรม คือมีที่โล่งกว้างมากขึ้น และมีที่อยู่อาศัยปะปน เพราะอยู่ใกล้บริเวณย่าน
โบราณสถาน การค้ามีลักษณะอาคารพาณิชย์ตึกแถว

ส่วนอาคารเก่าและย่านกิจกรรมทางประวัติศาสตร์ เช่นถนนบำรุงเมือง เจริญกรุง
เพ็ญนครและย่านแหล่งสรรพศาสตร์ กิ่งลักษณะทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเพื่อให้อุดหนุนนโยบาย
หลัก เช่นเกี่ยวกับบริเวณบ้านหม้อ ในย่านที่ ๒

ฉ) ย่านการค้าบริเวณที่ ๔ เป็นย่านการค้าที่มีลักษณะเฉพาะริมแม่น้ำ ใกล้กับ บริเวณ
ท่าช้าง ท่าพระจันทร์และบริเวณท่าเตียน กำหนดให้คงลักษณะของกิจกรรมเก่าที่จำเป็นเฉพาะบริการ
ประชากรในเขตที่เก่าแก่ เพื่อแสดงความหนาแน่นและใหม่ที่เว้นว่างริมแม่น้ำ เป็นที่สาธารณะมากขึ้น บริเวณ
ดังกล่าวเป็นจุดเปลี่ยนการเดินทางจากทางบกมาทางน้ำเป็นท่าเรือข้ามฟาก เป็นท่าเรือสำคัญในย่าน
ประวัติศาสตร์และท่าเรือสำคัญสำหรับการท่องเที่ยว การพัฒนาพื้นที่ของตลอดคองระหว่างกิจกรรม
เพื่อการค้าและกิจกรรมการเดินทาง ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี รวมทั้งมุมมองโบราณสถานจากแม่น้ำ
เมื่อมีการปรับปรุงระบบการจราจรขนส่งทางน้ำมากขึ้น บริเวณนี้จึงต้องมีการปรับปรุงให้อุดหนุนกับ
กิจกรรมทั้งหมดข้างต้น

ช) ย่านการค้าซึ่งกระจายออกไปทวนการใช้ที่ดินทั่วไป ทั้งในย่านที่อาศัยตาม
ความจำเป็นของประชากร เป็นลักษณะการค้าขาย และควรสนับสนุนการค้าลักษณะนี้ไว้ โดยเฉพาะ
การค้าที่เป็นแบบฉบับดั้งเดิมของคนไทย รวมไปถึงหาบเร่และแผงลอย เพราะเป็นการแสดงลักษณะ

ทางสังคมและเศรษฐกิจไทยในประวัติศาสตร์ หากรอหันและดำรงไว้จะส่งเสริมนโยบายหลักและส่งเสริมการท่องเที่ยวในบริเวณใดอย่างก็ และยังเกื้อกูลสนับสนุนการท่องเที่ยวโบราณสถาน เพราะนักท่องเที่ยวนอกจากดูศิลปะในโบราณสถานแล้วยังต้องการดูลักษณะชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในบริเวณอีกด้วย

ข) ฟื้นฟูกิจกรรมการค้าที่เป็นประวัติศาสตร์ เช่น ตลาดน้ำ ตลาดต้นไม้ริมคลอง หลอด ริมแม่น้ำเจ้าพระยา และตลาดดอกไม้ปากคลองตลาด เป็นต้น (บริเวณที่ ๕ ในแผนที่ ๓.๖)

๖. อุตสาหกรรม บริเวณที่เป็นอุตสาหกรรมควรคงให้อยู่ได้เฉพาะอุตสาหกรรมที่จำเป็นสำหรับพื้นที่เท่านั้น เช่น อุตสาหกรรมซ่อมเครื่องยนต์ เครื่องโลหะ เพราะเป็นงานที่ติดกับแม่น้ำ อุตสาหกรรมบางอย่างคงกล่าวถึงอาจจำเป็นแก่การขนส่งทางน้ำ เช่น เรือยนต์ต่าง ๆ ส่วนอุตสาหกรรมที่ไม่จำเป็นและก่อปัญหาภัยธรรมชาติแคว้น เช่น เติง การล่นสะเทือน เป็นคว้คงดูและต้องการที่จ้อครถในบริเวณ เช่น อุตสาหกรรมโรงพิมพ์และอุปกรณ์การพิมพ์ ควรย้ายออกไป

อุตสาหกรรมบางประเภทที่ล่อกของส่งเสริมกับนโยบายหลัก ควรให้อยู่และสนับสนุนให้คงอยู่เป็นกิจกรรมในพื้นที่ ได้แก่ อุตสาหกรรมประเภททำเครื่องทอง นาก เงิน เพชร พลอย เครื่องประดับ เครื่องหมาย เพราะเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กในคว้เวณ เป็นอุตสาหกรรมที่มีมาแต่ดั้งเดิมในประวัติศาสตร์ และยังล่อกของสนับสนุนการท่องเที่ยวในบริเวณใดแก่ ขานบ้านหม้อ เป็นต้น

๗. ที่โล่ง ทิวว่าง ส่วนสาธารณะ นโยบายเกี่ยวกับที่โล่งทิวว่าง ส่วนสาธารณะ ควรจ้กใหม่มากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้ เพราะ

ก) ที่โล่งทิวว่างทำให้สภาพแวดล้อมในบริเวณดีขึ้น เพราะต้นไม้ในบริเวณดังกล่าวจะกรองคว้พิษจากการจราจร และทำให้อุณหภูมิความร้อนของอากาศลดลง ในขณะที่นักท่องเที่ยวต่างประเทศเห็นความสะอาดและภูมิอากาศเป็นปัจจัยสำคัญสูงในการเลือกแห่งท่องเที่ยว แต่ภทของเที่ยวกลับเห็นวากรุง เพราะมีปัญหาทั้งสองคอนข้างสูงมาก ดังนั้นการจ้กใหม่ที่โล่งทิวว่างจะช่วยแก้ปัญหามาก

ข) ที่โล่งทิวว่างจะช่วยรักษามริเวณโดยรอบโบราณสถาน มิให้ถูกรบกวนทำลาย หากมีอาคารอยู่ใกล้กับโบราณสถานมากเกินไป และทิวว่างรอบโบราณสถานจะช่วยส่งเสริมความสง่างามของโบราณสถานและจะทำให้เกิดมุมมองที่ดีขึ้น

- ค) ที่โล่งวางริมแม่น้ำลำคองจะช่วยรักษาสภาพแวดล้อมของแม่น้ำลำคองนั้น
- ง) ทำให้เกิดสวนสาธารณะ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจแก่ประชากรในพื้นที่
- จ) ส่งเสริมกิจกรรมประเพณีไทย เพราะที่โล่งวางใช้สำหรับประ กอบประเพณี และการละเล่นไทยต่าง ๆ ได้โดยเฉพะพื้นที่ว่างที่อยู่ติดริมแม่น้ำ เช่น ประเพณีลอยกระทง หรือการ กู่กระบวนแห่พระพุทธรูปทางชลมารค เป็นต้น
- ฉ) สามารถใช้เนื้อที่ว่างเพื่อกิจกรรมที่จำเป็นแก่นโยบายท้องถิ่น ๆ เช่น ที่จอดรถ ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว เป็นต้น

บริเวณที่จัดให้เป็นพื้นที่โล่งวางในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ (แผนที่ ๓.๓) พิจารณาจาก

- บริเวณที่อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาและริมคลองต่าง ๆ คือ คลองบางลำภู คลองโอ่งอ่าง คลองวัดเทพศิกราม และคลองวัดราชพิช โดยเฉพะที่ว่างริมแม่น้ำเจ้าพระยาและ คลองบางลำภู คลองโอ่งอ่าง ใช้เนื้อที่ตั้งแต่แนวถนนไปจนถึงริมคลอง
- บริเวณที่หรือเส้นออกไปจากกิจกรรมที่ไม่มีความจำเป็นในพื้นที่และกิจกรรม ที่ทำลายและขัดต่อนโยบายหลัก ได้แก่ บริเวณเวียนจ่ากลาง บริเวณตลาดปลอกคลองตลาด บริเวณ กรมที่ดิน และบริเวณโรงพยาบาลเจดิมไทย เป็นต้น
- บริเวณที่ว่างเดิม เช่น ริมทางเท้าและเกาะกลางถนน เป็นต้น
- บริเวณที่อยู่ใกล้เคียงโดยรอบโบราณสถาน เช่น บริเวณป้อมพระสุเมรุ ป้อมมหากาฬ เป็นต้น

การกำหนดการใช้ที่ดิน จากที่ดินประเภทต่าง ๆ และเงื่อนไขทั้งหมด ลักษณะ การใช้ที่ดินเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายหลัก คือ การอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงมีลักษณะ ตามแผนที่ ๓.๘ การออกกฎควบคุมย่านการใช้ที่ดินและบังคับให้เป็นไปตามย่านดังกล่าวเป็นหน้าที่ ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น โดย พรบ.การผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘

นอกจากการควบคุมการใช้ที่ดินแล้ว ยังต้องมีมาตรการด้านอื่น ๆ เช่น

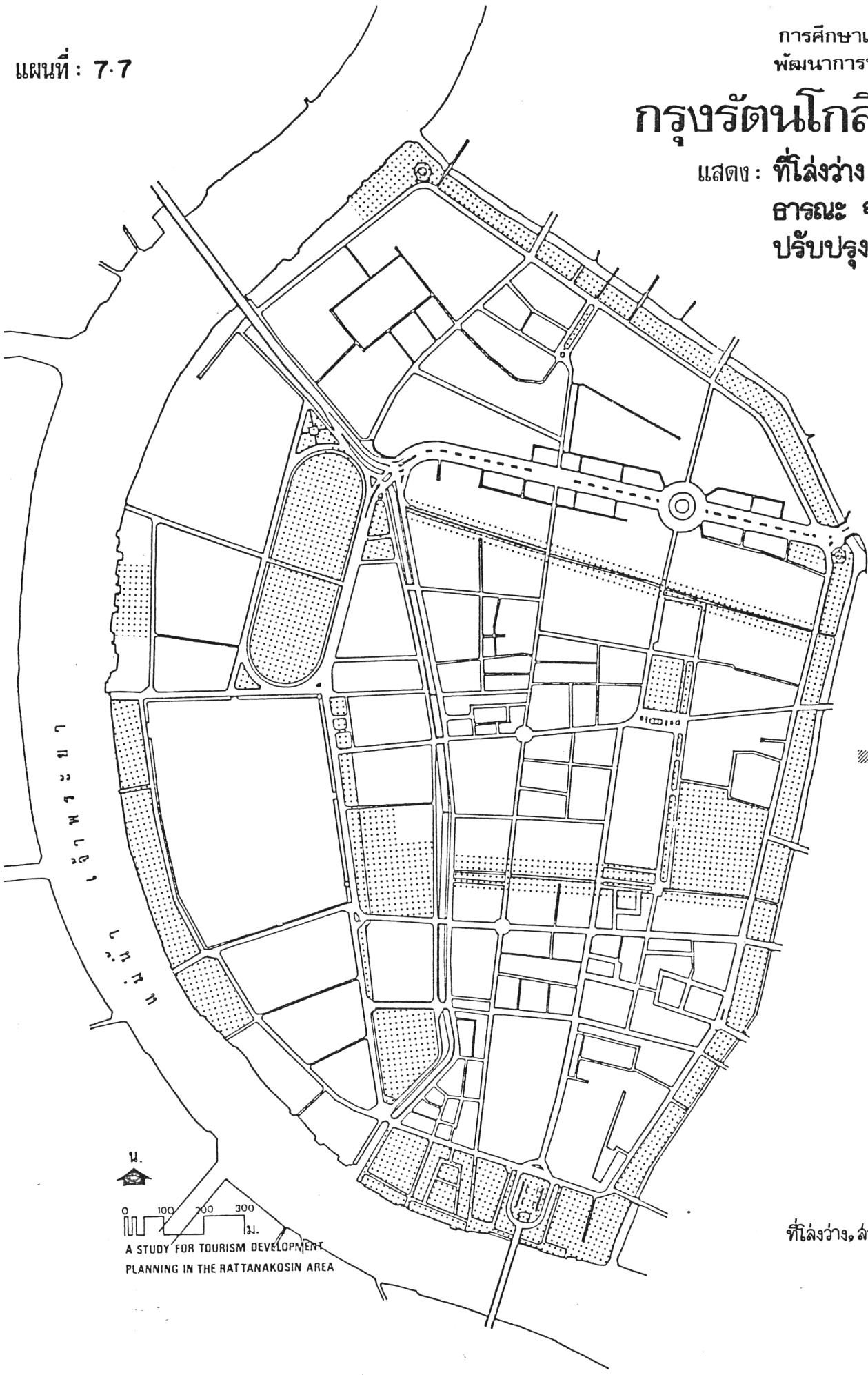
๑. ควบคุมความสูงอาคารและความหนาแน่นอาคารโดยการคุมจำนวนชั้นของ อาคารรวมต่อเนื้อที่ (FAR.) และพื้นที่อาคารคลุมดิน (BUILDING COVERAGE) พิจารณา จากระดับของการอนุรักษ์ความที่แยกย่านไว้ในแผนที่ ๓.๓ คือในย่านที่ ๑ มีระดับ FAR. และพื้นที่อาคาร

แผนที่ : 7-7

การศึกษาเพื่อวางแผน
พัฒนาการท่องเที่ยวใน

กรุงรัตนโกสินทร์

แสดง : ที่โล่งว่าง, ลานลา-
ธารณะ จากการ
ปรับปรุง

สัญลักษณ์

ที่โล่งว่าง, ลานลาธารณะ

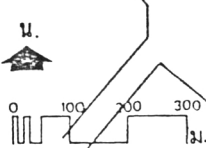
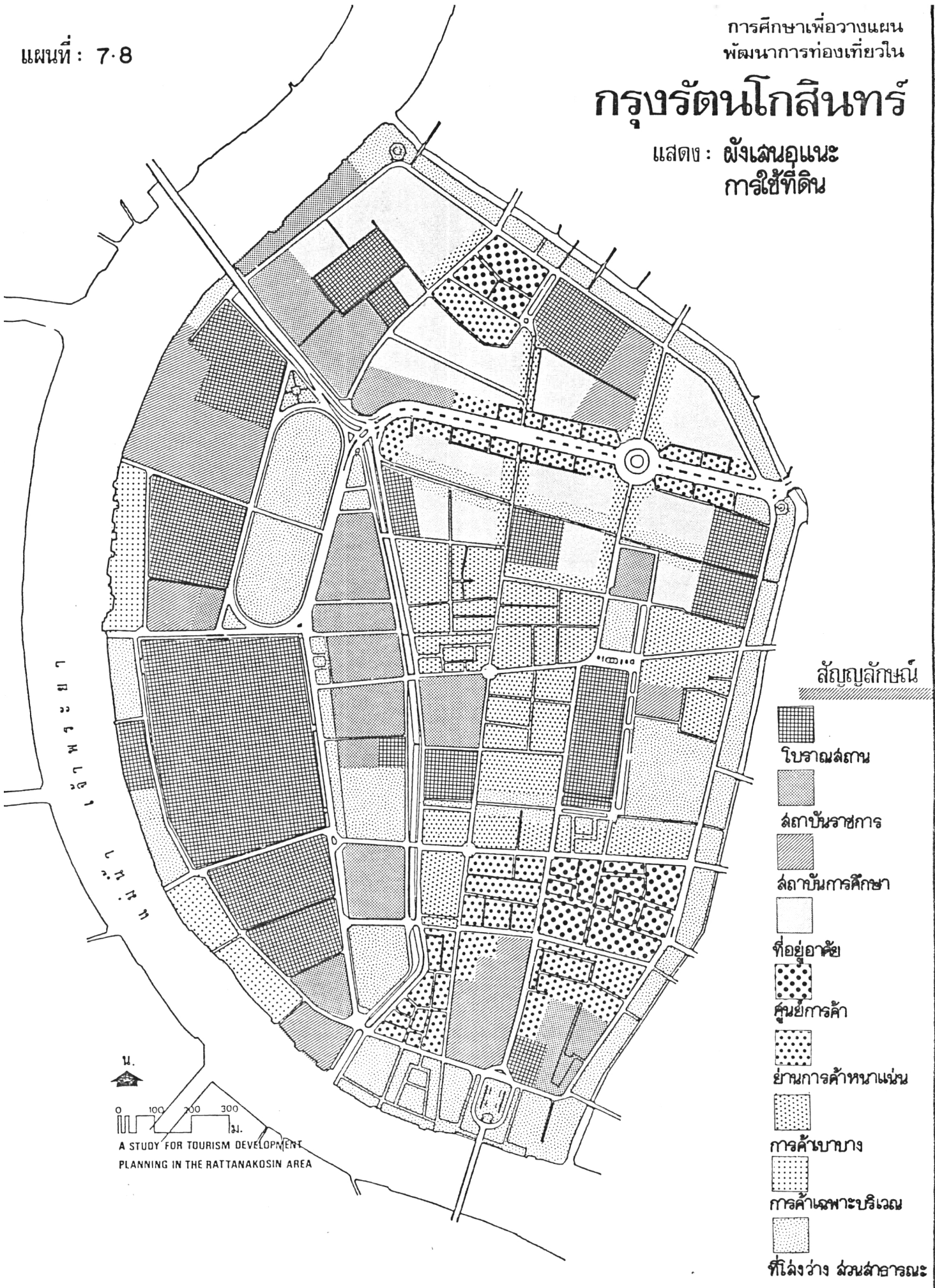

0 100 200 300
ม.

A STUDY FOR TOURISM DEVELOPMENT
PLANNING IN THE RATTANAKOSIN AREA

กรุงรัตนโกสินทร์

แสดง : **ผังแผนอูณะ**
การใช้ที่ดิน

A STUDY FOR TOURISM DEVELOPMENT
PLANNING IN THE RATTANAKOSIN AREA

คลุมดินต่ำสุด เพื่อไหม้ทิวากมากขึ้น เพราะเป็นยานโบราณสถานจนถึงยานที่ ๔ ซึ่งมีระดับ FAR. และพื้นที่อาคารคลุมดินมากที่สุดในพื้นที่ ทำให้มีกลุ่มอาคารสูงและหนาแน่นกว่า ๓ ยานแรก เพราะเป็นยานใหม่โบราณสถานน้อยและเป็นยานการค้า

ในการกำหนดสัดส่วนเนื้ออาคารรวมต่อเนื้อที่คน และพื้นที่อาคารคลุมดินนอกจากเพื่อผลในการควบคุมลักษณะทางกายภาพอาคารในบริเวณกรุงเทพฯ เพื่อผลการอนุรักษ์แล้ว ยังเป็นผลต่อการกำหนดปริมาณกิจกรรมภายในบริเวณอีกด้วย ดังที่กล่าวมาแล้วว่ากิจกรรมด้านพาณิชย์กรรมมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากขึ้น และทั้งยังเป็นผลต่อรายได้ทางเศรษฐกิจให้แก่พื้นที่เป็นอย่างมาก เมื่อมีผลต่อการตอบสนองทางเศรษฐกิจสูง แต่การขยายตัวก็จะมีผลเสียต่อการอนุรักษ์ เช่น ลักษณะทางกายภาพที่มีขนาดใหญ่และสูง บกบังเข้าไม่ได้กับลักษณะทางประวัติศาสตร์ของย่านเก่าแก่ การทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น ปริมาณการจราจร ความต้องการสาธารณูปโภค ซึ่งมีผลต่อการทำลายย่านประวัติศาสตร์ รวมทั้งการท่องเที่ยว

ดังนั้น การกำหนดปริมาณกิจกรรมที่เหมาะสมในอนที่จะไม่ให้เกิดผลเสียต่อรายได้ทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการอนุรักษ์พื้นที่ การกำหนดสัดส่วนเนื้ออาคารรวมต่อเนื้อที่คน และพื้นที่อาคารคลุมดิน จึงกำหนดและควบคุมปริมาณกิจกรรมทางพาณิชย์กรรมได้โดยปริยาย

- ๒ ควบคุมระยะถอยร่นอาคารจากแนวถนน
- ๓ ควบคุมวัสดุและสีอาคารในบริเวณ
- ๔ ควบคุมขนาดตู้เสด็จสินค้าหน้าร้านและป้ายโฆษณาสินค้า
- ๕ ควบคุมลักษณะศิลปะและลวดลายทางสถาปัตยกรรม ... เป็นต้น

เมื่อมีการกำหนดการใช้ที่ดินลักษณะทางกายภาพและมาตรการเกี่ยวกับอาคารต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ย่อมสามารถกำหนดจำนวนประชากรและความหนาแน่นในแต่ละส่วนของพื้นที่ได้ ดังนั้น จึงอาจกำหนดการให้บริการทางสาธารณูปโภคต่าง ๆ ให้เพียงพอกับกิจกรรมและประชากรตามแผนที่กำหนด เช่น ไฟฟ้า ประปา การระบายน้ำ การรักษาความปลอดภัย โทรศัพท์ การกำจัดขยะ เป็นต้น เพื่อบริการประชากรในพื้นที่และประชากรที่เข้ามาใช้กิจกรรมตามมาตรฐานการให้บริการของสาธารณูปโภคแต่ละประเภทดังกล่าว

ในการออกกฎและมาตรการทางผังเมืองของรัฐฯ นั้น ต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนและเอกชนที่อยู่ในบริเวณ ในการที่จะส่งเสริมให้กิจกรรมการใช้ที่ดินเป็นไปตามที่ ต้องการ การส่งเสริมของรัฐฯ ที่มีต่อเอกชนจึงเป็นสิ่งจำเป็น เช่น การเวนคืนที่ดินตามความเหมาะสม การจกเกบภาษีในแต่ละย่านในอัตราที่แตกต่างกัน เหล่านี้จะทำให้การใช้ที่ดินและกิจกรรมเข้าคู่เป้าหมายหลักของการได้

๗.๓.๓ จักรเย็บการจราจร

การจักรเย็บการจราจรภายในบริเวณกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายหลัก ในอันที่จะอนุรักษ์บริเวณเพื่อและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ คือการลดความแออัดจราจร และจักรเย็บการจราจรที่ใหม่การขนส่งและการเดินทางของประชากรในพื้นที่เกิดความคล่องตัว เพราะการจราจรเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ ทำให้สภาพแวดล้อมภายในบริเวณเสื่อมโทรม เช่น ความพิษ และความอันตรายของยานพาหนะจะทำลายโบราณสถานอย่างรุนแรง การที่จะอนุรักษ์บริเวณย่านประวัติศาสตร์แห่งนี้ จึงต้องควบคุมปริมาณการจราจรดังกล่าว

อีกทั้งความปลอดภัยจากการจราจร และความปลอดภัยส่วนบุคคลก็เป็นปัจจัยที่สำคัญในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ แต่กรุงเทพฯ ในทัศนะของนักท่องเที่ยว เห็นว่าไม่มีความปลอดภัยการจราจรเลย อีกทั้งความปลอดภัยส่วนบุคคลก็มีผลเนื่องมาจากการจราจร เพราะอุบัติเหตุกับนักท่องเที่ยวมักเกิดในระหว่างการเดินทาง นอกจากนั้นปริมาณการจราจรสูง ทำให้รถติดขัดนักท่องเที่ยวต้องสูญเสียเวลาไปในช่วงการเดินทางมาก ทำให้ท่องเที่ยวชมโบราณสถานได้น้อยแห่งและน้อยเวลาดัง ในขณะที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการชมแหล่งท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ดังนั้นควรแก้ปัญหาจราจรจะทำให้การท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ นอกเหนือจากการอนุรักษ์บริเวณตามเป้าหมายหลักดังกล่าว

การจักรเย็บการจราจร อาจแบ่งเป็นแผนตามข้อใหญ่ ๆ ได้ คือ

๑) ควบคุมปริมาณการจราจรที่เข้ามายังกรุงเทพฯ โดยให้เข้ามาเท่าที่จำเป็นเท่านั้น รถสวนใหญ่ที่กองการพื้นที่กรุงเทพฯ เพื่อผ่านเข้ามาควรมีนโยบายให้ออมนบริเวณออกไป และจำกัดรถบางประเภทมิให้เข้ามาเลย เช่น รถบรรทุกขนาดใหญ่ เป็นต้น นอกจากนั้นควรกำหนดบิคลนนบางสายหรือบิคลนนบางยานโดยแบ่งเป็น ๒ ระดับคือ

ก. ระดับต้นบิคลนนบางสาย พิจารณาจาก

- ถนนที่แคบ
- ถนนที่มีปริมาณการจราจรน้อย
- ถนนที่คนเดินเท้ามาก ทางเท้าแคบและติดชิดกับการจราจร เช่น ศูนย์การค้า
- ถนนที่อยู่ใกล้โบราณสถาน

จึงเสนอให้ปิดถนนบางสาย คือถนนธานี ถนนเซตุพน รอยเคอร์ฐการ รอยศิลาการ เป็นต้น (ตามแผนที่ ๗.๕)

ข. ระยะเวลาปิดถนนเป็นบางยาน โดยพิจารณาจาก

- ยานที่มีความสำคัญทางโบราณสถานและกำหนดเพื่อการอนุรักษ์ (ตามแผนที่ ๗.๓)
- ยานที่มรดกเขานอยและไม้มีความจำเป็นต้องเข้ามา
- ยานที่เคลื่อนที่น้อยที่สุด รถยนต์สามารถอ้อมผ่านได้ และไม่เป็นที่ทางของการจราจร

จึงเสนอให้ปิดการจราจรในยาน ก คือท้องที่แขวงพระบรมมหาราชวังทั้งหมดเป็นที่รวมของโบราณสถานมาก และการจราจรสามารถอ้อมผ่านไปยาน ข ได้แก่ท้องที่แขวงวัดราชบพิธและแขวงศาลเจ้าพ่อเสือ และ ยาน ค ได้แก่แขวงเสาชิงช้าและแขวงสำราญราษฎร์ (จากแผนที่ ๗.๕)

การปิดถนนและยานดังกล่าว มิได้จัดจราจรเป็นทางเดินเท้าแต่เพียงอย่างเดียว แต่อาจกำหนดโดยเงื่อนไขต่าง ๆ คือ

๑. ห้ามเฉพาะรถบางประเภท เช่น รถขนาดเล็ก หรือรถที่ไม้มีความจำเป็นแต่ให้รถยนต์บางประเภทเข้าได้ เช่น รถของผู้ที่อยู่ในบริเวณหรือในถนนสายนั้น โดยมีบัตรแสดงรถยนต์สาธารณะ รถขนส่งสินค้าขนาดเล็ก และรถบริการอื่น ๆ เช่น รถขยะ รถดับเพลิง และรถพยาบาล เป็นต้น

๒. ห้ามเฉพาะเวลา เช่น ห้ามเข้าในเวลากลางวัน หรือเฉพาะเวลากลางวัน หรือกำหนดจากวันทำงาน วันหยุดราชการและวันนักขัตฤกษ์ เป็นต้น

๒) จัดการจราจรขนส่งสาธารณะความเร็วต่ำในพื้นที่ นอกเหนือจากรถประจำทางสาธารณะที่วิ่งในบริเวณแล้ว ควรจัดรถขนส่งสาธารณะอื่น ๆ เพื่อให้มีรถนั่งส่วนตัวน้อยลง และสัมพันธ์กับการปิดถนนในบางสายและบางยานข้างต้น อันได้แก่

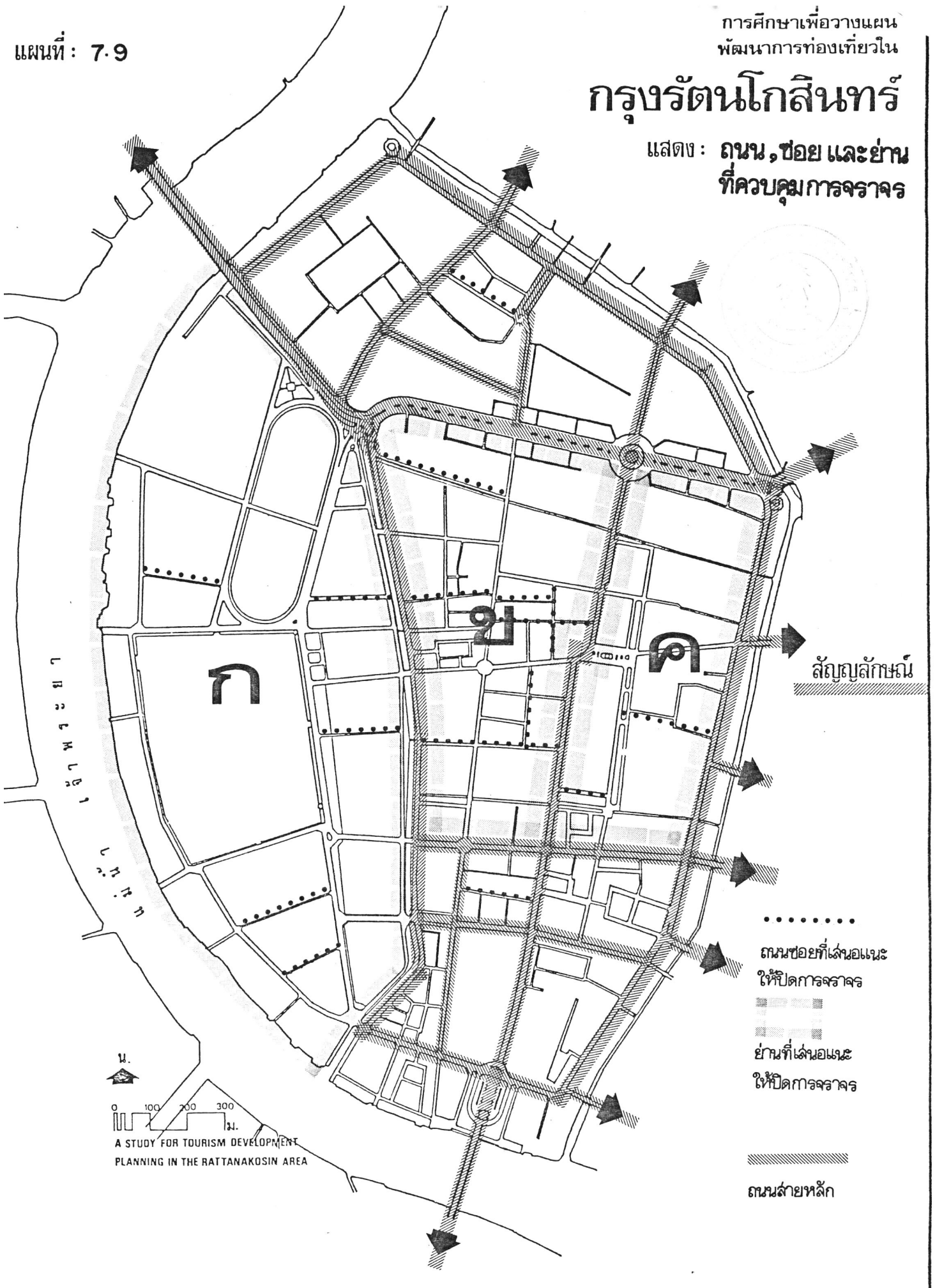
๑. รถยนต์ขนส่งสาธารณะขนส่ง ลักษณะเช่นเดียวกับรถประจำทาง แต่มีขนาดเล็กกว่า วิ่งเฉพาะในบริเวณกรุงเทพฯ เท่านั้น โดยผ่านเส้นทางสำคัญ ๆ และจุดสำคัญ ๆ ในพื้นที่มีคนชั้นลงมาก เช่น แหล่งสถาบันราชการ สถาบันการศึกษา ย่านการค้า โดยใช้หยุดรับส่งผู้โดยสารแห่งเดียวกับขยับจากรถประจำทางเดิม

แผนที่ : 7-9

การศึกษาเพื่อวางแผน
พัฒนาการท่องเที่ยวใน

กรุงรัตนโกสินทร์

แสดง : ถนน, ซอย และย่าน
ที่ควบคุมการจราจร

สัญลักษณ์

- ถนนซอยที่เส้นขอบเขตให้ปิดการจราจร
- ▨ ย่านที่เส้นขอบเขตให้ปิดการจราจร
- ▬ ถนนสายหลัก

น.

0 100 200 300 ม.

A STUDY FOR TOURISM DEVELOPMENT
PLANNING IN THE RATTANAKOSIN AREA

๒. รื้อฟื้นโครงการรกราง มาใช้รับส่งผู้โดยสารในพื้นที่โดยเน้น
นักท่องเที่ยวนั้นเป็นหลัก พิจารณาจากเส้นทางสายเดิมที่เคยใช้ในประวัติศาสตร์ รวมทั้งป้ายจอดครด
แห่งเดิม (บทที่ ๕) การรื้อฟื้นนำรกรางมาใช้ขนส่งผู้โดยสารในบริเวณ เพราะ

- ๑) เป็นระบบขนส่งมวลชนที่มีความเร็วต่ำ
- ๒) เขากับพื้นที่ประวัติศาสตร์สอดคล้องกับนโยบายอนุรักษ์บริเวณ
- ๓) ไม่มีมลภาวะและประหยัดพลังงาน เพราะใช้ไฟฟ้า จึงไม่เป็นอันตราย
ต่อคนและทำลายโบราณสถาน

เส้นทางรกรางใช้แนวรางเดิมบางส่วน และปรับปรุงรางบางส่วนให้
ผ่านเฉพาะโบราณสถานสำคัญ ได้แก่ แนวถนนพระสุเมรุ ถนนจักรพงษ์ ถนนหน้าพระธาตุ ถนนมหา
ถนนราชินี ถนนบำรุงเมือง และถนนมหาไชย มีสถานีขึ้นลง เป็นจุด ๆ บริเวณโบราณสถานสำคัญและ
สัมพันธ์กับบริเวณที่จอดครด จักให้ให้มีโรงจอด เก็บและคนทางบริเวณเชิงสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ
(จากแผนที่ ๙.๑๐)

๓. จักให้ที่มีจอดครดให้เพียงพอ โดยพิจารณาจากการกำหนดท่ามรดก
บางประเภทเข้ามาในพื้นที่ การบิดถนนบางสายและบางย่าน และสัมพันธ์กับการจราจรขนส่งมวลชน
คือรถเมล์และรกรางในพื้นที่โดยแบ่งการจัดจอดครดเป็น ๒ ประเภทคือ

- ๑) ที่จอดครดภายในบริเวณพิจารณาจาก
 - ใกล้แหล่งที่มีการประกอบกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น

แหล่งทำงานและแหล่งท่องเที่ยว

- บริเวณตรอก ซอยที่ไม่กีดขวางการจราจรสายหลัก
- ภายในบริเวณสถาบันหรือสถานที่ประกอบกิจกรรม เช่น การค้า

จักให้ที่มีจอดครดเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกรณีมีการปรับปรุงอาคารทั้งบริเวณ เช่น ย่านอาคารพาณิชย์
แบบผสม เป็นต้น

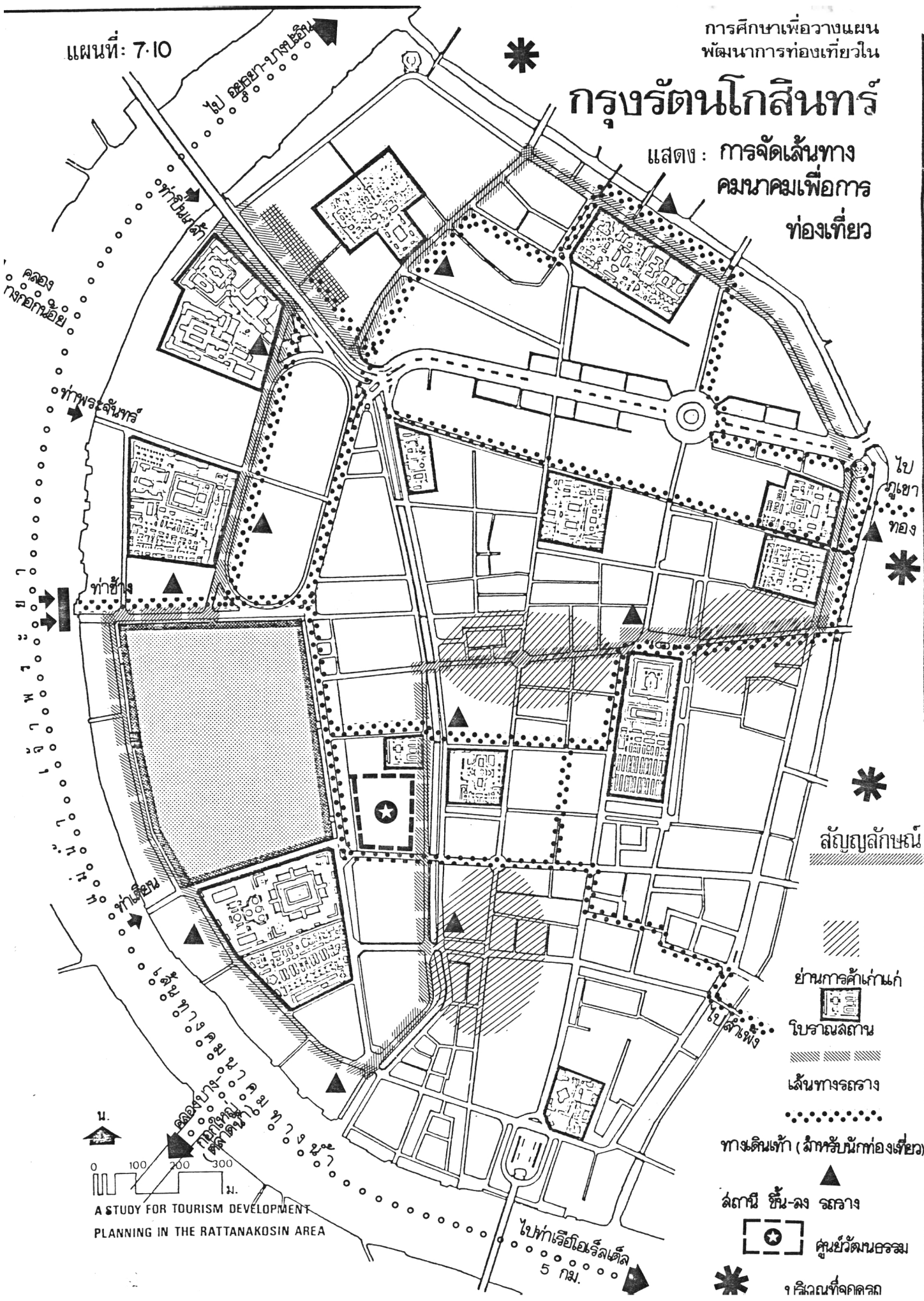
๒) ที่จอดครดภายนอกบริเวณ เพื่อให้สัมพันธ์กับการท่ามรดกเข้าใน
บางย่าน และบางบริเวณของกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาจากเงื่อนไข

แผนที่: 7-10

การศึกษาเพื่อวางแผน
พัฒนาการท่องเที่ยวใน

กรุงรัตนโกสินทร์

แสดง: การจัดเส้นทาง
คมนาคมเพื่อการ
ท่องเที่ยว

สัญลักษณ์

ย่านการค้าเก่าแก่

โบราณสถาน

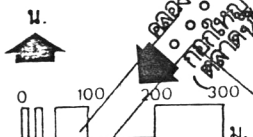
เส้นทางจราจร

ทางเดินเท้า (สำหรับนักท่องเที่ยว)

สถานี ขึ้น-ลง รถราง

ศูนย์วัฒนธรรม

บริเวณที่จอดรถ

A STUDY FOR TOURISM DEVELOPMENT
PLANNING IN THE RATTANAKOSIN AREA

ไปท่าเรือโอริลต์
5 กม.

ไปท่าเรือ
คลองบางกอกใหญ่

ท่าช้าง

ท่าพระจันทร์

ท่าบิรมล

ไป อุทยานบางเขน

คลอง
บางกอกน้อย

ไป
ภูเขา
ทอง

ไปท่าเรือโอริลต์

- สัมพันธ์กับระบบการคมนาคมขนส่งมวลชนสาธารณะในพื้นที่
คือรถประจำทางสาธารณะและระบบรถราง เช่น การนำรถส่วนบุคคลจอดในที่จอดรถเหล่านี้ ก็เข้า
สู่ปลายทางในบริเวณกรุงเทพฯ โดยระบบขนส่งสาธารณะดังกล่าว จากป้ายขึ้นลงที่อยู่ใกล้เคียง
- ที่ว่างนอกกรุงเทพฯ หากมีที่ว่างมากก็สามารถจอดคนพื้นที่กันได้ ถ้า
มีที่ว่างจากที่ก่อสร้างเป็นอาคารจอดรถ บริเวณเหล่านี้อยู่ในเขตสัมพันธวงศ์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
และเขตพระนครบางส่วนที่อยู่นอกบริเวณกรุงเทพฯ รันโกสินทร์
- ที่ตั้งและบริเวณที่จอดรถนอกบริเวณกรุงเทพฯ ต้องไม่ห่างจาก
กรุงมากนัก ในรัศมีไม่เกิน ๕๐๐ เมตร (จากแผนที่ ๓.๑๐)
- บริเวณที่จอดรถดังกล่าว พิจารณาถึงการจอดรถนำเที่ยว
ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศด้วย

การจัดใหม่ที่จอดรถภายนอกบริเวณกรุงเทพฯ และข้อบังคับห้ามรถบางประเภท
เข้ามาในบริเวณ จะทำให้ความต้องการที่จอดรถภายในบริเวณน้อยลง และเพียงพอจนไม่ต้องจอดริมถนน
สายสำคัญอีกต่อไป ซึ่งถนนจะมีช่องทางสำหรับให้รถวิ่งมากขึ้น มีผลทำให้การจราจรในบริเวณ สะดวก
ไม่ติดขัด

๔) เสนอแนะให้มีการคมนาคมทางน้ำมากขึ้น โดยเฉพาะการขนส่ง
นักท่องเที่ยวจากบริเวณย่านโรงแรมมาท่องเที่ยวในบริเวณกรุงเทพฯ จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยว
ต้องการความปลอดภัยจากการจราจรและส่วนบุคคล รวมทั้งปัญหาผลกระทบในการเลือกแหล่งท่องเที่ยว
การจัดการจราจรโดยทางน้ำ จะช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้มาก นอกจากนั้นการจัดการจราจรทางน้ำยัง
เกิดประโยชน์ คือ

- ลดการติดขัดและปริมาณการจราจรทางบก
- นักท่องเที่ยวมีเวลาในการชมแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น เพราะไม่
ต้องสูญเสียไปในการเดินทางที่ติดขัดจากการจราจรทางบก
- ไม่มีผลกระทบเหมือนบนถนน
- มีทัศนียภาพสวยงาม
- มีความปลอดภัย

แม่น้ำเจ้าพระยา คือเส้นทางสำคัญของการจราจรทางน้ำ นักท่องเที่ยวสามารถลงเรือจากย่านโรงแรม คือท่าเรือโอเรียลเต็ล และมายังบริเวณกรุงเทพฯ ได้จากท่าเรือท่าช้าง ท่าเทียน และท่าปืนเกลาฯ เป็นต้น จากท่าเรือเหล่านี้จุดใหม่ความสะดวกสบายขึ้นลงของระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ คือรถประจำทางและรถราง รวมทั้งระบบทางเดินเท้าอีกด้วย

นอกจากการขนส่งทางน้ำจะใช้ขนส่งนักท่องเที่ยวมายังบริเวณกรุงเทพฯ จากย่านโรงแรมแล้ว ระบบขนส่งทางน้ำยังลดผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ อีก เช่น การท่องเที่ยวชมแหล่งโบราณสถานฝั่งตะวันตก เช่น วัดอรุณฯ ตลาดน้ำ อุเรือพระที่นั่ง บางปะอิน และอยุธยา เป็นต้น (จากแผนที่ ๓.๑๐)

๕) จัดทางเดินเท้าในบริเวณกรุงเทพฯ ให้พอเพียงกับปริมาณประชากร ปรับปรุงให้มีสภาพดี โดยเฉพาะถนนสายที่มีการปิดการจราจร จัดทางเท้าบริเวณที่เคยเป็นถนนเดิม แต่สามารถรับน้ำหนักยานพาหนะบางประเภทที่อนุญาต เช่น รถพยาบาล เป็นต้น การจัดทางเดินเท้าให้มีการปลูกต้นไม้ร่มรื่นในทางเท้าที่กว้างพอ และจัดให้มีส่วนประกอบบริเวณต่าง ๆ เช่น ม้านั่ง โคมไฟ ถังขยะ และป้ายบอกทาง เป็นต้น ในจุดที่มีการตัดผ่านข้ามถนน จัดให้มีทางม้าลาย

ทางเดินเท้าที่เป็นทางเดินของนักท่องเที่ยว จัดให้มีเกาะและแยกต่างจากทางเดินเท้าทั่วไป เช่น วัสดุ และสีของทางเท้า จัดให้มีจุดท่องเที่ยวสำคัญ ๆ คือ วัดต่าง ๆ และแหล่งโบราณสถาน เส้นทางเหล่านี้สามารถจัดให้มีป้ายแสดงทิศทางแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งรายละเอียดในภาษาต่าง ๆ โดยเฉพาะภาษาจีนและญี่ปุ่น นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ เพราะ ๒ ชาตินี้กล่าวให้มีความสำคัญแก่ป้ายสัญญาณการจราจรต่าง ๆ มาก (จากบทที่ ๕ "ลักษณะของการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว") ทางเท้าที่ผ่านข้ามถนน จัดให้มีทางม้าลายและสัญญาณไฟ การกำหนดทางเท้าสำหรับนักท่องเที่ยวนอกจากจะทำให้ไม่หลงทางแล้ว ยังสามารถควบคุมความปลอดภัยและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวจากเจ้าหน้าที่ของรัฐฯ ได้ (แผนที่ ๓.๑๐)

๓.๓.๔ การจัดการหอพัก

เมื่อมีการควบคุมการใช้ที่ดินเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายหลัก รวมทั้งการ
จัดการจราจรที่เหมาะสมแล้ว ก็จะทำให้กิจกรรมและการเดินทางในย่านนี้เป็นระเบียบ สอดคล้อง
กับการอนุรักษ์เพื่อพัฒนาการหอพัก ปัญหาหลัก ๆ ของกรุงเทพมหานคร ที่ขัดกับประเด็นในการ
เลือกสถานที่หอพักของนักหอพักต่างประเทศ เช่น ปัญหาความปลอดภัย ปัญหาภาวะและ
ภูมิอากาศ ปัญหาระยะเวลาหอพักน้อยเพราะเสียไปในการเดินทาง ก็จะถูกขจัดไปและพร้อม
ที่จะจัดให้มีการหอพักอย่างมีประสิทธิภาพ สถานที่หอพักประเภทโบราณสถานเพียง ๒ - ๓
แห่งที่จัดอยู่ในปัจจุบัน เพราะเวลาน้อยประกอบกับปัญหาสาธารณูปโภคอื่น ๆ เช่น ที่จอดรถและความ
ปลอดภัยสามารถจัดให้มีการหอพักได้มากขึ้นทวีคูณ รวมทั้งกิจกรรมที่ได้ส่งเสริมขึ้นมา
จากการกำหนดการใช้ที่ดินด้วย

การเสนอแนะการจัดการหอพักบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ ย่อมเกี่ยวข้องกับ
ขอเสนอแนะการใช้ที่ดินและการปรับปรุงระบบคมนาคมทางถนนด้วย เพราะกิจกรรมและการเดินทาง
ย่อมผูกพันกับการใช้ที่ดินและระบบคมนาคม อย่างไรก็ตามขอเสนอแนะระบบการหอพักได้ เป็น
๒ อย่างคือ

- ๑) การเดินทางมายังกรุงรัตนโกสินทร์ ที่พิจารณาจากแหล่งที่พักของนักหอพัก
คือย่านโรงแรมทั้ง ๒ แห่ง และเส้นทางเดินทางมายังกรุงเทพฯ (จากบทที่ ๒ "สภาพพื้นฐานทั่วไป"
หัวข้อ ๒.๖) โดยเสนอแนะให้นักหอพักเดินทางด้วยทางบกน้อยลงและเพิ่มการเดินทางด้วย
ทางน้ำ เพราะปัญหาจากการติดขัดจราจร และปัญหาภาวะทางบกมีมากกว่าทางน้ำ โดยแบ่งเป็น
ทางบก นักหอพักเดินทางด้วยรถยนต์ตามเส้นทางถนนเยาวราช
และถนนวรจักร ซึ่งเป็นเส้นทางใกล้ที่สุด และออกจากบริเวณกรุงเทพฯ โดยถนนสายเจริญกรุง เหตุที่
กำหนดเป็นเส้นทางประจำเพราะสะดวกในการกำหนดดูแลความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่แก่นักหอพัก
เพราะคดีเกี่ยวกับความปลอดภัยของนักหอพักมักเกิดในระหว่างการเดินทางและเส้นทางประจำ
ทำให้กำหนดหน้าตา ความสะอาดอาคาร ถนนหนทางและจัดปลูกต้นไม้เป็นระเบียบแก่นักหอพัก

๒) ข้างทางใต้ และที่เลือกเส้นทางเหล่านี้เพราะนอกจากจะเป็นเส้นทางสั้นที่สุดแล้ว ยังพยานยานคนจำนวนมากเป็นยานเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกรุงรัตนโกสินทร์อีกด้วย อย่างไรก็ตามข้อดีของการคมนาคมทางบกคือ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมากรุงเทพฯ ได้จากโรงแรมที่พักโดยตรง และสามารถเดินทางโดยทางถนนไปแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ นอกกรุงรัตนโกสินทร์ได้ (แผนที่ ๓.๑๑)

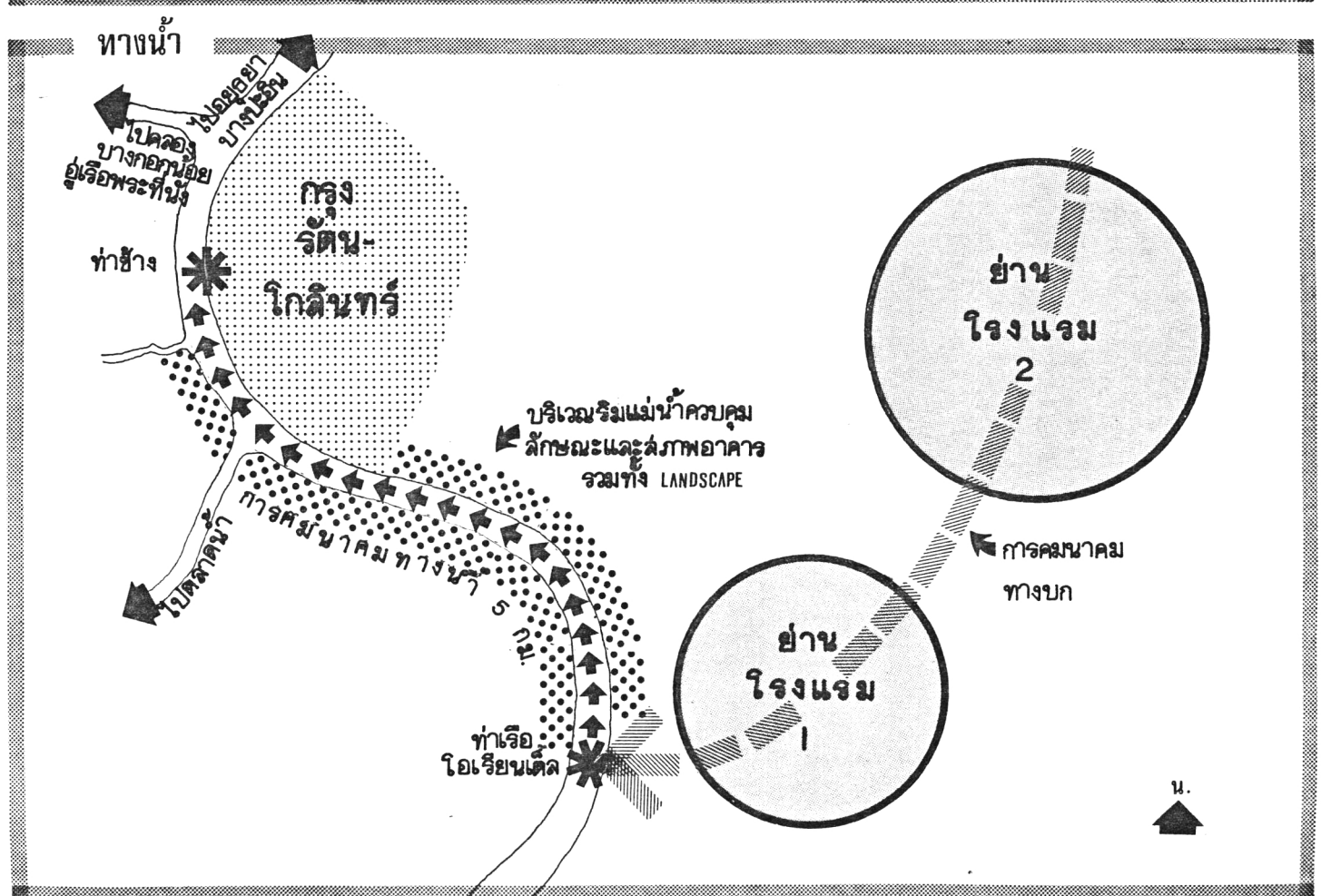
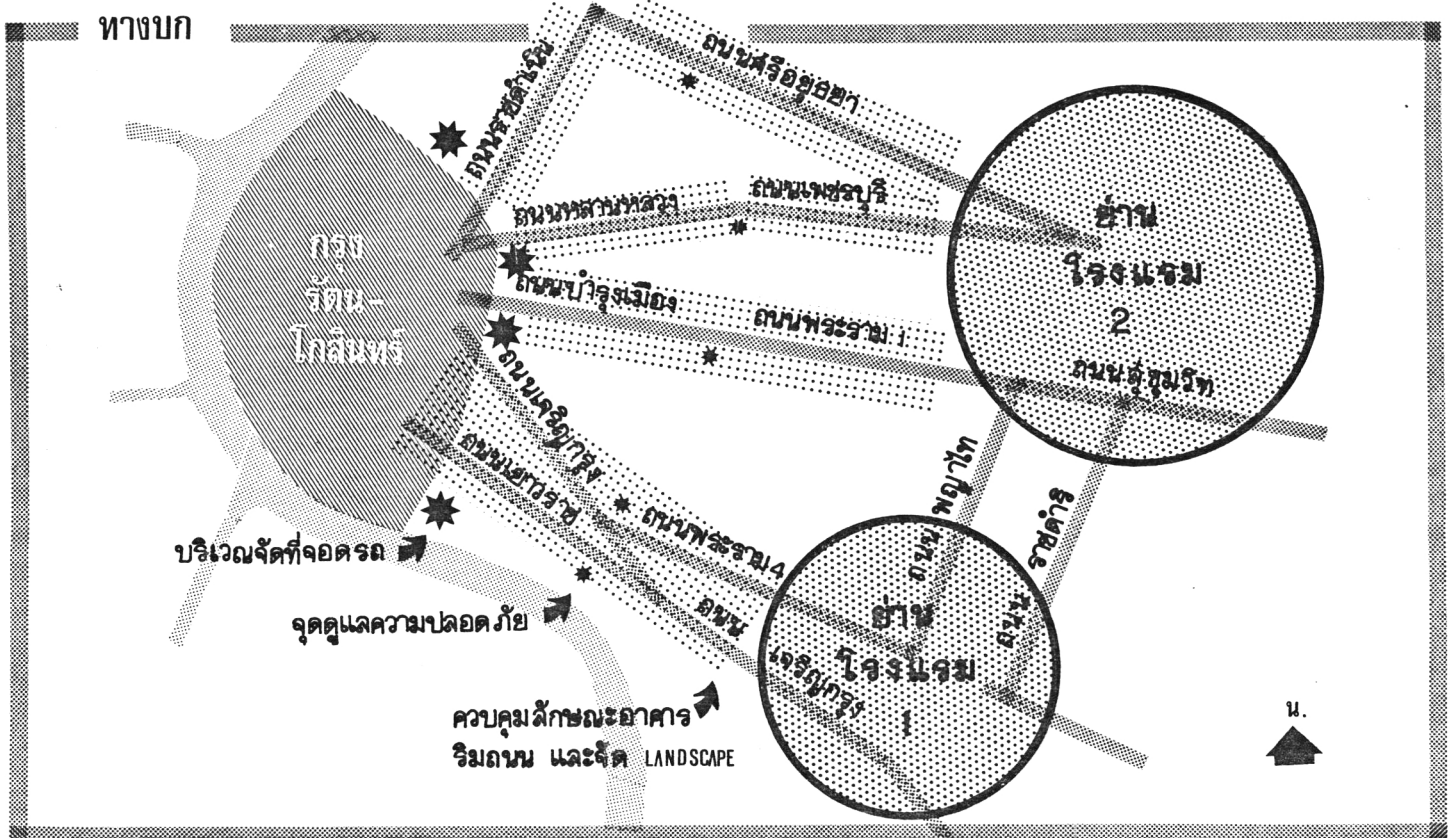
ทางน้ำ เสนอแนะให้นักท่องเที่ยวเดินทางด้วยรถยนต์ขนาดเล็กจากกลุ่มที่พักโรงแรมทั้งย่าน ๑ และ ๒ มายังท่าเรือโอเรียลเต็ลในเขตบางรัก เป็นท่าเรือที่ใกล้ที่สุด แล้วเดินทางโดยทางเรือน้ำเที่ยว ตามแม่น้ำเจ้าพระยาประมาณ ๕ กิโลเมตรมายังกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเสนอแนะให้หาช่างเป็นทวนเรือสำหรับนักท่องเที่ยว เพราะอยู่ใกล้พระบรมมหาราชวังซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่สุดในบริเวณ และยังสัมพันธ์กับระบบคมนาคมขนส่งมวลชนขนาดเล็กและระบบรางด้วย

ข้อดีในการเสนอแนะให้มีการคมนาคมทางน้ำมากกว่าทางบกเพราะมีเหตุการณ์ในกรุงเทพฯ เป็นปัญหาใหญ่ ไม่อาจแก้ไขได้ในระยะเวลาอันสั้น โดยเฉพาะในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ซึ่งทำให้การจราจรติดขัดมาก รถน้ำเที่ยวสวนมากมีขนาดใหญ่จึงต้องเสียเวลาในระหว่างการเดินทางมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเวลาในการท่องเที่ยว การเดินทางของนักท่องเที่ยวโดยทางน้ำ จะทำให้ติดปัญหาการเสียเวลาในการเดินทางไปและยังปลอดภัยไม่มีมลภาวะ เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งคือ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวทางน้ำสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำอื่น ๆ ได้ เช่น ตลาดน้ำ วัดอรุณฯ บางปะอิน อยุธยา ฯลฯ โดยเฉพาะตลาดน้ำเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวเป็นจำนวนมาก (แผนที่ ๓.๑๑)

๒) การจัดการท่องเที่ยวในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ กำหนดการจัดการท่องเที่ยวเป็นวงจรกิจกรรมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวและระดับของความสำคัญแต่ละกลุ่ม คือกลุ่มความผูกพันในประวัติศาสตร์ รวมทั้งกลุ่มในทางคุณค่า การท่องเที่ยวของแต่ละกลุ่มใช้เงื่อนไขของเวลาเป็นตัวกำหนด เช่น ๑) กลุ่มของโบราณสถานใช้เวลา ๑ ชั่วโมงหรือครึ่งวันในการชมของนักท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวใช้เวลา ๑ วัน ก็อาจเที่ยวชมโบราณสถานได้ ๒) กลุ่มในกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นต้น แต่ละกลุ่มย่อยเหล่านี้จัดให้มีความสัมพันธ์กันเป็นวงจรกิจกรรมในเชิงประวัติศาสตร์และวงจรกิจกรรมทางวัฒนธรรม โดยจัดให้กิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มเป็นส่วนประกอบของการ

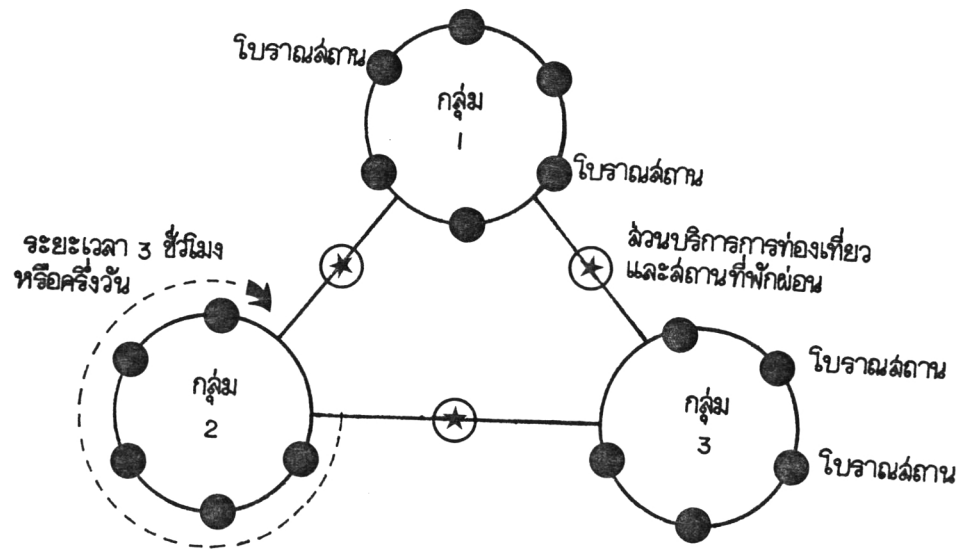
แผนที่ 7-11 เสนอแนะเส้นทางคมนาคม จากย่านโรงแรม
มายังบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์

๒๒๓

ห้องเที่ยว และสิ่งที่เป็นในการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว
ร้านอาหารภัตตาคาร และสวนสาธารณะ เป็นต้น

แผนภูมิ ๓.๑ แสดงรูปแบบในการจัดกลุ่มโบราณสถาน วงจรการท่องเที่ยวและเวลา

ก่อนที่จะจัดกลุ่มและวางแผนการท่องเที่ยวอาจกำหนดเงื่อนไขและส่วนประกอบ
เพื่อการท่องเที่ยวต่าง ๆ คือ (ตามแผนที่ ๓.๑๒)

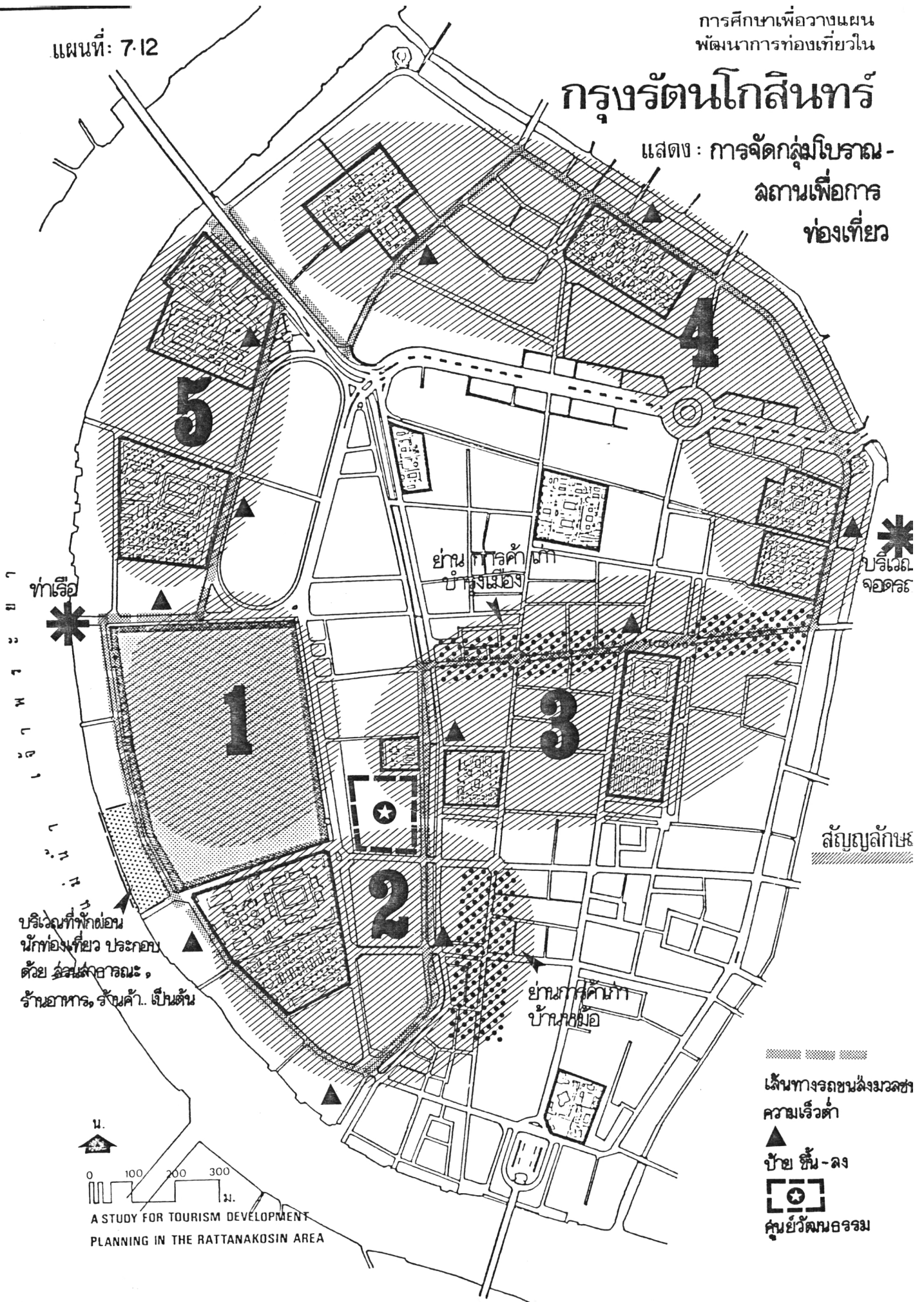
๑. สวนสาธารณะและร้านค้า ร้านอาหารแก้มกท่องเที่ยว เพื่อเป็นที่พักผ่อน
และรับประทานอาหารของนักท่องเที่ยว ใกล้เคียงบริเวณนี้
๒. ศูนย์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเป็นศูนย์กลางแสดงกิจกรรมประเพณีไทย
ต่าง ๆ ลักษณะของโรงนั่งชมการแสดง เช่น และศรี คนตรีไทย รวมทั้งเป็นโรงจัดนิทรรศการของไทย
ในบริเวณกรุงเทพฯ ศูนย์แห่งนี้ยังเป็นศูนย์ปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่การท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวก
แก่มกท่องเที่ยว และยังเป็นที่ศูนย์รักษาความปลอดภัย ศูนย์รวมข่าว เหตุการณ์เหตุร้ายของนักท่องเที่ยว
ในบริเวณและส่วนอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร บริเวณศูนย์กลางกวางใหญ่เนื้อที่ของวังสราญรมย์ ใน
ปัจจุบัน

แผนที่: 7-12

การศึกษาเพื่อวางแผน
พัฒนาการท่องเที่ยวใน

กรุงรัตนโกสินทร์

แสดง : การจัดกลุ่มโบราณ-
สถานเพื่อการ
ท่องเที่ยว

ท่าเรือ

บริเวณที่พักผ่อน
นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย
สวนสาธารณะ,
ร้านอาหาร, ร้านค้า เป็นต้น

ย่านการค้า
บางลำพู

บริเวณ
จตุรัส

สัญลักษณ์

ย่านการค้าเก่า
บ้านหม้อ

0 100 200 300
ม.

A STUDY FOR TOURISM DEVELOPMENT
PLANNING IN THE RATTANAKOSIN AREA

เส้นทางรถขนส่งมวลชน
ความเร็วต่ำ

ป้าย ขึ้น-ลง

ศูนย์วัฒนธรรม

๓. บริเวณยานการศกเกาแก กำหนดให้พินทุใน ๒ บริเวณ คือ

- บริเวณที่ ๑ ยานบานหมอ จัดให้เป็นยานอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม เครื่องทอง นาค เงิน เครื่องเพชร เครื่องประดับ เครื่องหมายในลักษณะยานการศกเกาหนทองเหียว โดยมอุตสาหกรรม กงกลาว และขอลึงผลิตในลักษณะของของหระเกิ เพราะเครื่องประดับไทยเป็น พนยมของนททองเหียวทางประเทศ

- บริเวณที่ ๒ บริเวณถนนบำรุงเมืองจัดเป็นถนนทางเดินขายสินค้าต่าง ๆ นอกจากดงผักแห้ว แล้วยังสนับสนุนให้ขายสินค้าหระเกิแกนททองเหียว ร้านอาหาร ร้านขายพิเนถายรูป และอื่น ๆ ที่สนับสนุนการททองเหียว และดงลักษณะสถาปัตยกรรมที่เกาแกเอาไว

นอกจากยานการศกเกาทั้งสองสนับสนุนเป็นการศกเกาสำคัญแกนททองเหียวแล้ว ยังมี ยานการศกเกาประกอบอื่น ๆ เช่น ยานวังบูรพา บางลำพูและการศกเกาอาคารโบราณริมถนนอัษฎางค และเฟื่องนคร เป็นต้น รวมทั้งกิจกรรมที่เสนอแนะให้ขึ้นเช่น ตลาดน้ำ ตลาดคนไม้และตลาดดอกไม้ ริมแม่น้ำเจ้าพระยา คคลองหลอด เป็นต้น หันททองเหียวอาจเหียวขมิได้ หากมีเวลาแะมีความสนใจ การเบงกลุ่มโบราณสถานโดยเงอนไขเวลาครึ่งวันหรือ ๓ ชั่วโมง ในบริเวณกรุงเทพฯ อาจกำหนดตาม วรจรการจรจรไกศอ (แผนที่ ๗.๑๒)

กลุ่มที่ ๑ พระบรมมหาราชวังแะวัดพระแกวเป็นการเหียวชมพระตงแะพระ อุโบสถทุกแห่งที่เขารวมได้ ซองแห่งททองเหียวหระเกิสำคัญที่สุดในกรุงเทพฯ แห่งนี้

กลุ่มที่ ๒ วัดโพธิ์แะยานการศกเกายานหมอเป็นการชมวัดโพธิ์แะกิจกรรมการศก เกายเพชรพลอย รวมทั้งอุตสาหกรรมกงกลาว ยานเป็นยานขายของหระเกิควย

กลุ่มที่ ๓ วัดราชประดิษฐ์ วัดราชบพิธ แะวัดสุทัศน์ รวมทั้งกิจกรรมศกเกายของ หระเกิ แะของต่าง ๆ ในอาคารโบราณริมถนนบำรุงเมือง ที่เปกกลุ่มคือ กิเปกสมัยรัชกาลที่ ๑ แะ รัชกาลที่ ๓

กลุ่มที่ ๔ ไทแกกลุ่มโบราณสถานยุครัชกาลที่ ๑ แะรัชกาลที่ ๓ เช่นแกอิฐ วัดเทพศิการาม วัดราชชนคการาม วัดบวรนิเวศ แะวัดชนะสงคราม กลุ่มนถวนประกอบคือ ป้อม แะกำแพงเมืองเกาแะยานการศกเกายางลำกู

กลุ่มที่ ๕ ไทแกพิพิธภณศสถานแห่งชาติแะวัดมหาธาตุ เป็นกิเปกยุครัชกาลที่ ๑ ถวนประกอบของกุ่มนค ถิ่นามหลวง

โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวอันนอกเหนือจากกลุ่มที่อยู่ความสนใจและเวลาของนักท่องเที่ยว อันได้แก่ วัดมเหยงคณ์ วัดบูรณศิริ วัดราชบูรณะ ศูนย์การควางบูรพา และยานอุทยานของประชากรในพื้นที่ เช่นหม และสามารถเดินทางไปยังสถานที่เหล่านั้น จากทางเดินเท้าที่กำหนดไว้ จากป้ายขนส่งระบบขนส่งมวลชน

ดังนั้น หากนักท่องเที่ยวของชมโบราณสถานตามที่กำหนดไว้ในข้อเสนอนี้ ในแผนจะใช้เวลาทั้งสิ้น ๒ วันครึ่ง ตามการจราจรด้วยระบบรถรางและทางเดินเท้า ส่วนระบบรถรางก็กล่าวไว้แบบคร่าวๆนั้น นักท่องเที่ยวอาจเลือกกลุ่มการท่องเที่ยวได้ โดยไม่จำเป็นต้องดูตามลำดับชั้นของวงจรที่กำหนด

การดูโบราณสถานใช้เวลาถึง ๒ วันครึ่งตามที่กำหนด ดังนั้นจึงต้องจัดให้มีจุดพักผ่อนแก่นักท่องเที่ยว ในช่วงของแต่ละกลุ่มอีกด้วย เช่น ร้านค้า ร้านอาหารและสวนสาธารณะ

ดังนั้นตัวอย่าง เช่น นักท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวดูโบราณสถานให้ครบวงจร ๒ วันครึ่ง ในวันแรกนักท่องเที่ยวจะเที่ยวชมโบราณสถานกลุ่มที่ ๑ ครึ่งวันและพักผ่อนรับประทานอาหารที่จุดพักผ่อนบริเวณที่ ๑ ริมแม่น้ำเจ้าพระยาและใช้เวลาครึ่งวันหนึ่งในกลุ่มที่ ๒ วันที่ ๒ นักท่องเที่ยวจะเริ่มที่อุทยานวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว และเที่ยวชมกลุ่มที่ ๓ ในครึ่งวันแรก และพักผ่อนรับประทานอาหารที่บริเวณที่ ๒ ริมคลองโอ่งอ่างและเที่ยวชมกลุ่มที่ ๔ ในครึ่งวันหลัง วันที่ ๓ นักท่องเที่ยวจะเที่ยวชมกลุ่มที่ ๕ ในเวลาครึ่งวัน

แก่นักท่องเที่ยว อาจเลือกชมโบราณสถานตามกลุ่มของการชมดังกล่าวแล้ว หรือชมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในช่วงเวลาครึ่งวันก็ได้ หากนักท่องเที่ยวมีเวลามากกว่า ๒ วันครึ่งก็อาจเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ศูนย์วัฒนธรรมหรือที่กำหนดไว้ใกล้เคียงกัน

การคมนาคมของนักท่องเที่ยวในการเที่ยวชมกลุ่มโบราณสถานดังกล่าว นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางจากกลุ่มที่พักมายังบริเวณต่างๆ โดยทางน้ำและทางบก โดยหากมาทางน้ำสามารถเช่าเรือชมบริเวณต่างๆ และหากมาทางรถยนต์จากหรือรถอาจเดินเข้าดูป้ายรถขนส่งมวลชน ที่รถประจำทางหรือรถรางที่กำหนดขึ้น วงจรของระบบขนส่งจะมีป้ายขนส่งทางรถลำสำคัญของกลุ่มโบราณสถานที่กำหนดขึ้นทั้ง ๕ และจุดเชื่อมต่อทางเดินเท้าของนักท่องเที่ยว

ไปยังสวนต่าง ๆ ของโบราณสถานและกิจกรรมในพื้นที่โดยทางเหนือจัดขึ้นเป็นทางเท้าเฉพาะที่มี
 วัสดุและสีต่างจากทางเท้าทั่วไป เพื่อเป็นการกันหล่นทางและระหว่างทางแก่จลลิมิอาย
 เครื่องหมายจราจร และอุปกรณ์สาธารณูปโภคอื่น ๆ เช่น ม้านั่ง ถังขยะ โคมไฟ ฯลฯ อย่างพอเพียง
 การจัดระบบการท่องเที่ยวดังกล่าว จะทำให้นักท่องเที่ยวประหยัดเวลาในการ
 เดินทางมากขึ้น และได้ชมโบราณสถานมากขึ้น และทั่วถึงทั้งบริเวณ นอกจากความปลอดภัยและแก้ไข
 ปัญหาสำคัญอื่น ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครนักท่องเที่ยวได้

๓.๔ ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากสถานการณ์ภาค

เมื่อได้มีการจัดทรัพยากรท่องเที่ยวในประเทศและจัดระบบการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ แนวการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากสถานการณ์ภาคนี้เป็นสิ่งหนึ่งที่จะกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

แหล่งที่มาของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยเฉพาะ ในกรุงเทพมหานครและกรุงเทพมหานครใกล้เคียง พิจารณาได้จากจำนวนและแนวโน้มของนักท่องเที่ยว จำแนกเป็นรายภูมิภาคและรายประเทศ จากบทที่ ๓ "ตลาดการท่องเที่ยว" พบว่าประเทศในกลุ่มเอเชียและแปซิฟิก เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้ามาประเทศไทยมากกว่าจากภูมิภาคอื่น ๆ ของ โลก และมีแนวโน้มสูงกว่าภูมิภาคอื่นอีกด้วย รองลงมาคือยุโรป แต่แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของภูมิภาคนี้ไม่มากนัก ทนาคสนใจแก่นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศเอเชียนานที่มีจำนวนมากเป็นอันดับ ๓ เติบโตแนวโน้มสูงขึ้นมา โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึง ๒๕๒๓ (จากแผนภูมิ ๓.๔ บทที่ ๓) การส่งเสริมสถานการณ์ภาคจึงควร เน้นักท่องเที่ยวในกลุ่มภูมิภาคเหล่านี้มากกว่าแหล่งอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาแหล่งที่มาของนักท่องเที่ยว รายประเทศที่เข้ามายังประเทศไทยประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาเที่ยวประเทศไทยมากที่สุดคือปี โค้ดเก มาเลเซีย และนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียส่วนใหญ่เข้ามาประเทศไทยทางภาคใต้ โดยเฉพาะที่อำเภอหาดใหญ่ และจังหวัดสงขลา ที่เข้ามาถึงกรุงเทพฯ และกรุงเทพมหานคร มีเพียงส่วนน้อยนักท่องเที่ยวชาติดังกล่าวถึงแม้เป็นนักท่องเที่ยวชาติที่มีจำนวนมากที่สุด แต่ไม่ได้เป็นตลาดใหญ่ของแหล่งท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาประเทศไทยคืออันดับ ๒ คือ ญี่ปุ่น มีอัตราเพิ่มคือปีเฉลี่ยในรอบ ๑๐ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๓ ถึง ๓๓.๕ เปอร์เซ็นต์ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอันดับรองลงมาคือ อังกฤษ อเมริกา จีน เยอรมันและวันตลก และฝรั่งเศส (แผนภูมิ ๓.๕ บทที่ ๓) และนักท่องเที่ยวชาติดังกล่าวส่วนใหญ่ เข้าสู่ประเทศไทยถึงกรุงเทพฯ โดยตรงจากท่าอากาศยานกรุงเทพฯ และค่าเฉลี่ยจากการสำรวจนักท่องเที่ยว ๔ ชาติ (จีน อเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษ และญี่ปุ่น) ที่เข้าสู่ประเทศไทยทางท่าอากาศยานกรุงเทพฯ พบว่านักท่องเที่ยวเกือบ ๑๐ % เข้ามาเที่ยวยังกรุงเทพมหานครบริเวณพระบรมมหาราชวังและวัดพระแก้ว (หัวข้อ ๕.๒ บทที่ ๕)

คั้งนั้นนักท่องเที่ยวจากทั่วทั้งโลกจะ เน้นเป็นตลาดใหญ่ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในบริเวณ
กรุงเทพมหานคร โดยเนาะชาติ ญี่ปุ่นและอังกฤษ เพราะนอกจากจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามา
ประเทศไทยและกรุงเทพฯ ค่อนข้างมาก และแนวโน้มการเพิ่มขึ้นมากแควยังมีความสนใจมาท่องเที่ยว
ยังแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานกรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนมากอีกด้วย

ส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการมุ่งไปยังชนบทท่องเที่ยวโดยตรง อาจพิจารณาได้จากจุด
มุ่งหมายของการมาเที่ยว จากการสำรวจในกรณีศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวทางประเทศมาเที่ยว
กรุงเทพฯ เพื่อการพักผ่อนถึง ๖๕.๕ % และเข้ามาเยี่ยมชมเมืองหรือวิถีเป็นจำนวนมากรองลงมา
คือ ๑๒.๕ % นอกนั้น เพื่อจุดประสงค์อื่น ๆ เช่น ธุรกิจหรือการศึกษา คั้งนั้นจึงควรมุ่งไปยังกลุ่ม
นักท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์ เพื่อพักผ่อนและการเยี่ยมชมเมืองหรือวิถีมากที่สุด ส่วนการได้รับ
ข่าวสารของนักท่องเที่ยว จากการสำรวจพบว่า บริษัทนำเที่ยวท้องถิ่นมีส่วนในการกระตุ้นให้นัก
ท่องเที่ยวมาเที่ยวกรุงเทพฯ มากกว่าประเภทอื่น ๆ คือ นักท่องเที่ยวมาเที่ยว โดยการชักจูงของ
บริษัทนำเที่ยวท้องถิ่นถึง ๕๐.๕ % รองลงมาคือ บริษัทสายการบิน ๓๑.๓ % การชักจูงของญาติและ
เพื่อน ๙.๙ % โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ๓.๑ % และสื่อมวลชน ๑.๑ % จึงเป็นที่น่า
สังเกตว่าบริษัทนำเที่ยวท้องถิ่นในแหล่งที่มาของประเภทนักท่องเที่ยวเอง มีอิทธิพลสูงที่สุดในการ
ชักจูงให้นักท่องเที่ยวเข้ามาถึงกรุงเทพฯ รองลงมาคือสายการบิน แทการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ก็ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวทางประเทศเข้ามาเที่ยวน้อยมาก เมื่อเทียบกับแรงจูงใจจากประเภทอื่น ๆ
รวมทั้งแรงกระตุ้นจากสื่อมวลชนก็มีส่วนการจูงใจน้อยมากเช่นกัน เมื่อพิจารณาในกลุ่มของสื่อมวลชน
โดยแบ่งเป็นประเภทใหญ่แล้ว หนังสือนำเที่ยวมีอิทธิพลสูงที่สุดชักจูงให้นักท่องเที่ยวมาเยือน
ประเภทอื่น ๆ คือมีถึง ๓๓.๙ % รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ ๑๒ % นิตยสารและโทรทัศน์มีเบอร์เนต
เวกนาคือ ๘.๒ % อื่น ๆ ๓.๑ % และจากวิทยุเป็นสื่อมวลชนที่มีแรงจูงใจน้อยที่สุดคือ ๐.๕ % เท่านั้น

การกระตุ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวควรมุ่งเน้นบทบาทการประชาสัมพันธ์
ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยคือชนบทท่องเที่ยวของประเทศไทยท่องเที่ยว โดยเนาะประเทศ
ในภูมิภาคและชาติเข้ามาประเทศไทยมาก คั้งกล่าวข้างต้นใหม่มากขึ้น โดยเฉพาะการโฆษณา

ประชาสัมพันธ์ คุณภาพและบริการ ของแหล่งท่องเที่ยวในสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะ หนังสือข่าวและสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความนิยมของนักท่องเที่ยวมาก นอกจากนี้จนถึงคุณภาพและ ประเภทต่าง ๆ ที่มีของโบราณสถานในกรุงรัตนโกสินทร์แล้ว ควรเน้นถึงการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวต่อประเทศไทย และกรุงเทพฯ เช่น ความปลอดภัย การจราจรและภูมิอากาศ มลภาวะ ที่เป็นปัญหาและปัจจัยใหญ่ในการเลือกตัดสินใจในแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ เพื่อกระตุ้นใหม่จำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาประเทศไทยให้มากขึ้น ตามเป้าหมายที่วางไว้ และจะมีผลต่อรายได้และเศรษฐกิจของประเทศต่อไปในอนาคต

ประเทศไทยนับเป็นประเทศที่โชคดี ในด้านของการมีอารยธรรมที่สืบเนื่องติดต่อกันมาแต่โบราณ ระยะเวลาประวัติศาสตร์อันยาวนานของชาติรวม ๓๐๐ ปี ทำให้เรามีศิลปโบราณสถานที่เป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษมาจนถึงลูกหลาน ทำให้คนรุ่นหลัง เกิดความภูมิใจในความเป็นชาติของเรา ความภูมิใจเหล่านี้จะทวีมากขึ้นหากเมื่อได้มีการจัดแสดงหรือได้มีคนจากประเทศอื่นเข้ามาเที่ยวชม หรือได้รับรู้ความเป็นเอกลักษณ์ของไทยเรา

กรุงรัตนโกสินทร์เป็นบริเวณประวัติศาสตร์แห่งหนึ่งของประเทศ ที่คงความเป็นบริเวณประวัติศาสตร์ มีสภาพค่อนข้างเกือบจะสมบูรณ์ ลักษณะของศิลปะและอาณาจักรแห่งราชจักรีวงศ์เป็นแบบฉบับแห่งเดียวในโลกไม่มีที่ใดเสมอเหมือน ซึ่งหากเราไม่รักษาเอาไว้แล้วก็จะสูญสิ้นเสียทรัพยากรที่สำคัญไป โดยเนรเทศความภูมิใจในความเป็นชาติและไม่มีโอกาสที่จะเรียกคืนกลับมาให้อีกต่อไป

ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐฯ และเอกชนจึงควรที่จะร่วมมือกันและหาทางรักษามรดกแห่งของเราไว้ ให้สืบทอดความเป็นโบราณสถานย่านประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่และคงนามมากที่สุด ตั้งเป็นมรดกแก่ลูกหลานไทยรุ่นต่อไปและเก็บเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว ออกแสดงแก่ชาวต่างประเทศเพื่อเป็นความภูมิใจและเพื่อรายได้ทางเศรษฐกิจแก่ชาติ การศึกษาและข้อเสนอนี้ในรายงานนี้จึงเป็นความเห็นที่แสดงแนวทางไปสู่จุดหมายดังกล่าว แต่การปฏิบัติขึ้นอยู่กับหน่วยงานต่าง ๆ จะมีนโยบายหรือโครงการที่จะทำให้เกิดความเป็นไปได้ ข้อเสนอแนะข้อเสนอนี้จากการศึกษาครั้งนี้นับเป็นส่วนหนึ่งหรือส่วนประกอบ ที่จะช่วยโครงการต่าง ๆ เหล่านี้ให้ลุล่วงได้ ทั้งนี้เห็นแก่ถึงแก่นก้นนโยบายของรัฐฯ ที่จะเห็นความสำคัญและปฏิบัติอย่างจริงจังในวาระ ๒๐๐ ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ปี ๒๕๒๕ นี้